

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnine Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inserate in reklamacije sprejema v p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29-92.

Zdravje naše vasi

Pred par tedni so zborovali na Bledu jugoslovanski zdravniki in obravnavali v prvi vrsti zdravstveno vprašanje na kmetih. Prav in potrebno je to in le obžalujemo, da so se pečali gospodje zdravniki o taki važni zadevi nekako za zaprtimi vrati, čeprav se tiče ta ogromne večine našega ljudstva. Izdelali so celo načrt za splošno bolezensko, nezgodno in starostno zavarovanje kmetiškega ljudstva, a tudi tega so izročili, kakor pravijo, ministru za socialno politiko in za ljudsko zdravje, ne pa tudi birši javnosti, katere se menda ta stvar v prvi vrsti tiče. Pri nas se je zadnja leta sploh uvedla navada, da o najvažnejših zadevah sklepajo in odločajo za zaprtimi vrati ter postavljajo javnost pred dovršena dejstva. In vendar je nešteto vprašanj, o katerih ne morejo in ne smejo odločati samo strokovnjaki, ki udarjajo samo na eno plat zvona, temveč bi že najpreprostejša pamet zahtevala, da se pritegnejo k reševanju raznih vprašanj v čim najvišji meri vsaj tudi tisti, ki se jih zadeva neposredno tiče. Več kot samo ob sebi je umevno, da s splošnim bolniškim, nezgodnim in starostnim zavarovanjem, vkljub temu, da bi bilo koristno in potrebno, še dolgo, dolgo ne bo nič in se nam torej v tem pogledu ni bati prav nobenega presenečenja, vendar bi že samo razpravljanje o takih stvareh pred najširšo javnostjo lahko rodilo marsikatero dobro misel, ki bi jo bilo lahko mogoče tudi takoj uresničiti.

Kako je z zdravjem na naši vasi? Jako žalostno! Ogromna večina našega kmetiškega ljudstva ima danes komaj za kruh, kmetijski pa niti za tega ne več, zato ne morejo več iskati zdravniške pomoči. Kdo pa more dati danes zaslužek dveh ali treh dni za en sam obisk pri zdravniku in zaslužek nadaljnjih treh ali pa še več dni za zdravlila? Le malo je še takih. In vidite, gospodje, tu je prvi vzrok žalostnega zdravstvenega stanja na kmetih in tu bi bilo treba najprej nekaj ukreniti. Z zložitvijo so postale sedaj naše občine tako velike, da bi morala imeti prav vsaka občina svojega občinskega zdravnika, ki bi ga morala plačati država, kajti občinske finance so povsod tako na tleh, da tega skoro nikjer ne zmorejo. Istočasno bi morala biti tudi dolžnost občinskih zdravnikov, da nudijo revnejšemu prebivalstvu zdravniško pomoč zastopaj, toda med revnejše prebivalstvo že davno ne spadajo več samo posli in slični, temveč že tudi vsi mali ter velik del srednjih kmetov. Istočasno bi bilo treba nekaj ukreniti tudi glede pocenitve in v slučaju resnične potrebe tudi glede brezplačne dobave zdravil, kajti tudi teh danes že skoro nihče več ne zmore.

Prevažno je dalje vprašanje naših bolnišnic. Vsa povojna leta je naša glavna, to je ljub-

ljanska bolnišnica tako prenatrpana, da lažjih bolnikov sploh ne sprejema, druge pa pošilja napol ozdravljene domov, kjer se jim stanje kaj rado poslabša. Svoječasno je začel bivši oblastni odbor v tem pogledu v izboljševanju, toda njegovo življenje je bilo prekratko, da bi bil rano ozdravil. Od tedaj pa drčimo zopet na vsej črti navzdol. Vsako leto enkrat, dvakrat zavpijemo, to je pa tudi vse, kajti storili niso v tem pogledu v zadnjih letih prav ničesar, čeprav je šel marsikak milijoneček za mnogo, mnogo manj potrebne stvari.

To sta dve zadevi, ki bi morali biti rešeni že davno, ker nista združeni s prav nobenimi večjimi težavami, samo če bi se tisti, ki so za to poklicani, zavedali svojih dolžnosti. Pa tudi če bi bile še večje ovire, bi jih bilo treba premagati, kajti zdravje je prvo in najvažnejše, kar ima človek na svetu. Če bi bili ti dve zadevi rešeni, pa bi vsaj pri nas v Sloveniji zdravstveno vprašanje ljudstva niti od daleč ne bilo tako pereče, kot danes žalibog je.

Tretje je vprašanje plač našega delavstva, zlasti delavk. Industrija je pri nas že precej razširjena in velik del vsakega prebivalstva se preživlja že z zaslužki po tovarnah, zlasti na Gorenjskem. Toda kako preživlja? Ponovno smo že na tem mestu obravnavali zločinsko izrabljanje bede našega ljudstva po tujem in domačem kapitalu. Mirno lahko trdimo, da večina našega delavstva ne zasluži že niti zase dovolj. Kaj šele za svoje družine. Posledica tega je nekajletno stradanje, nato jetika, potem brezposelnost in ti revna kmetiška hiša potem preživljaj jetičnega brezposelnega, ki

ga je vrgla tovarna onemoglega na cesto. E, vidite gospodje, tudi na to ste pozabili. Zlo je treba zdraviti pri korenini in to zlo bomo odpravili le, če dobimo že enkrat zakon o najmanjših delavskih plačah. Toda tega zakona ni, pač pa beremo vsak dan o novih znižanjih plač. Kam to vodi, je na dlani.

Četrta stvar je zdravstveni pouk. Nobenega dvoma ni, da izvira velik del bolezni, umrljivosti otrok itd. iz nepoučenosti ljudstva o raznih zdravstvenih zadevah in vprašanjih. Res je, da so uvedli v osnovne šole tako zvani pouk o higijeni, toda kje se ta res vrši in še tam kjer se, je le golo igračkjanje. Mi potrebujemo in sicer prav nujno, resnega zdravstvenega pouka zlasti za naše matere in gospodinje. Zato bi se morali vršiti redno in po vseh občinah obvezni brezplačni in res smotreno zamišljeni zdravstveni tečaji tako, da bi jih lahko vsako dekle in gospodinja brez ovir obiskovala. Prepričani smo, da bi bili taki tečaji v neizmerno korist našega ljudstva.

Samo štiri stvari smo navedli, a prepričani smo, da bi že te rešile velik del zdravstvenega vprašanja na kmetih. Da, prav lepo in tudi potrebno bi bilo zgoraj omenjeno zavarovanje tudi kmetiškega ljudstva, toda prepričani smo, da niti gospodje zdravniki sami, ki so o tem razpravljali, niso verjeli v njegovo uresničenje v doledni dobi, zato se tudi nam ne zdi potrebno razpravljati še posebe o ovirah, ki se mu stavijo danes na pot in ki jih ne bodo premagali nobeni sklepi. Za uresničenje zgorajšnjih predlogov pa ni nikjer niti najmanjših resnih ovir, zato bi bilo gospodom zdravnikom naše ljudstvo jako hvaležno, ako bi mu pomagali uresničiti za enkrat vsaj te zahteve. E.

Razveljavljene občinske volitve

Zoper občinske volitve, ki so se dne 24. junija 1934 vršile v občini Kamniška Bistrica, srez Kamnik, se je v volivnem imeniku vpisani Kožir Jože, posestnik v Podjelšah, zastopan po dr. Dominiku Zvočlju, odvetniku v Kamniku, v odprtem roku 8 dni po dnevu volitev pritožil na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po § 50 zakona o občinah v nejavni seji odločilo:

Pritožbi se ugodi in se občinske volitve razveljavijo radi nepravilnega postopanja volivnega odbora s tem, da se morajo po § 50, odst. 5 zakona o občinah v mesecu dni od dne prejema te odločbe vršiti nove volitve.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi.

Pritožitelj trdi med drugim, da je bilo v uradni glasovalni sezname vpisanih 94 oseb, ki pa niso glasovale in sploh niso prišle na volišče; da je radi teh napačnih vpisov glasom uradnega rezultata glasovalo 582 volivcev, in sicer za Pavlinovo listo 311, za pritožiteljevo pa 271 volivcev, dočim je po zapiskih predstavnika pritožiteljeve liste glasovalo 488 volivcev, od teh za pritožiteljevo listo 312 in za Pavlinovo listo 176 volivcev; in da vo-

liven odbor predstavnikom pritožiteljeve liste ni dovolil vpogleda v volivne spise.

I. Upravno sodišče je s pregledom volivnih spisov predvsem ugotovilo, da uradno razglašeni izid (Pavlinova lista 311 glasov, pritožiteljeva lista 271 glasov, razlika je torej 40 glasov) ne ustreza podatkom v glasovalnih seznamih. Kajti v teh seznamih so ponekod nekatere tekoče številke izpuščene, ponekod pa nekatere tekoče številke dvakrat vpisane. Zato je upravno sodišče samo preštelo volivce v glasovalnih seznamih in tako ugotovilo dejanske vpisane za Pavlinovo listo 304 volivcev, a za pritožiteljevo listo 271 volivcev. Po stanju volivnih spisov znaša polemikam razlika med Pavlinovo in pritožiteljevo listo 33 glasov.

II. Nadalje je upravno sodišče o pritožiteljevih trditvah, da so kot glasovalci v uradnih seznamih vpisane osebe, ki niso glasovale, izvršilo poizvedbo, odnosno je dokazalo predložil pritožitelj sam. Uspeh tega dokazovanja je naslednji:

Glasom uradnega potrdila župnega urada v Stranjah z dne 10. avgusta 1934 je

1. Zlatnar Valentin, lovski čuvaj, bivajoč v Kamniška Bistrica št. 5 in lastnik hiše v Spodnjih Stranjah, umrl 18. septembra 1933.

2. Lorbek Ivan, delovodja v Stahovici št. 5,

RAZGLLED PO SVETU

Besede in dejanja

Z mirovnimi pogodbami so obvezane na spoštovanje manjšinskih pravic Nemčija (še za Gov. Slezijo), Avstrija, Madjarska, Turčija, Češkoslovaška, Jugoslavija, Rumunija, Poljska in baltičke države. Nobene obveznosti do svojih manjšin pa nimajo Francija, Italija, Belgija,

Anglija itd., ker so te države »tako kulturne, da je izrečna obveznost zaščite manjšin odveč, kakor se je oficijelno razlagalo pri pariških mirovnih pogajanjih. Ali ni Italija to utemeljitelj s svojo »ljubeznijo« do Slovencev in Hrvatov

Pot iz krize bo dolgotrajna

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je v svojem otvoritvenem govoru na seji skupščine Zveze narodov med drugim dejal:

»Pot iz krize bo dolgotrajna in ves seda-

nji rod je obsojen v to, da vodi dolg, žalosten in bolesten boj za obnovu gospodarskega, socialnega in političnega življenja.« Zlostna nam majka, če bo res vse tako, kot pravi dr. Beneš.

NEMČIJA

s **Slabe geslo.** »Ena država, en narod, ena cerkev«, je geslo protestantovskega škofa Müllerja, Hitlerjevega zupnika. On skuša združiti vse cerkve v Nemčiji v eno, državno cerkev. »Kar mi bočemo, je nemška cerkev brez Rima,« je izjavil v svojem zadnjem govoru v Hannoverju. Katoličani ga od vsega začetka odločno odčlanjajo, pa tudi protestantske verske občine stoji v pretežni večini v tako zvani »verski zvezi« in nočejo ničesar slišati o podreditvi svoje cerkve državi.

AVSTRILIJA

s **Razno.** Novo motorno brizgalno je dobiha požarna bramba v Galiciji. — Pogorelo je Perdusovo gospodarsko poslopje v Rinkolah. — V Libuцах je umrl 75 letni Leopold Oblectan, dolgoletni občinski odbornik. — Za čast-

nega občana je imenovala kneza Šturbanberga občina Škocijan v Podjuni. — Slovenska krščanska socialna zveza prične z jezikovnimi slovenskimi tečaji, za katere je dala pristojna oblast dovoljenje. Najprej se bo vsilil tak brezplačen tečaj v narodni šoli v Sl. Petru. Stari, pošiljajte svoje otroke v slovenske tečaje! — Avstrijska vlada je prepovedala listom poročati o gibanju monarhistov v Avstriji.

ITALIJA

s **Kdor pa vas zaničuje...** Župni upravitelj Srečko Rejec iz Sv. Križa na Vipavskem, ki je bil 1. septembra aretiran, je bil obsojen in odpravljen v konfinacijo v provinco Basilicata v južni Italiji. Policijski opomin, tako zvano *diffido*, je dobil župnik na Planini pri Vipavi g. Ivan Pišot, Kaplan v Tolminu, Florian Hvala, je dobil takisto policijski opomin. Ta kazen obstoja v tem, da oni, katerega za-

dene, ne sme iz kraja svojega bivališča nikar mor brez posebnega dovoljenja. V kraju pa mem pa je pod strogim nadzorstvom, s kom obsoje in kaj dela. Enak policijski opomin je dobil g. Srečko Gregore, župnik iz Sturij pri Ajdovščini. V konfinaciji se že nahajajo, kakor znano, dubovniki Rutar, dr. Musica in Filip Kavčič iz Črnega vrha. Oponim imajo te profesorji goriškega bogoslovja dr. Brunet, dr. Tul, dr. Pavlica in Ivan Toroš. Kazensko premeščen je bil župnik Ivan Fon. V Gorici je bila zaplenjena vsa naklada molitvenik za otroke »Angelček«. Takisto je prepovedano razmnoževanje muzikalij s slovenskim besedilom.

DROBNE NOVICE

2.551.058 prebivalcev šteje Norveška po štetu z dne 1. julija tega leta.

Približno tretjina vse površine (okoli 9000 kvadratnih metrov) je v Afbaniji pokrita z gozdom.

Češkoslovaški orožnih vaj se udeležil načelnik francoskega generalnega štaba Gamelin. Italijansko vojaško odposlanstvo je došlo v rusko Moskvo, da »spruči« ustroj rdeče vojske.

Samo 97 brezposelnih ima država Luxemburg. Blagor ji!

Oko 40.000 ljudi je obiskalo dne 16. septembra grob pokojnega avstrijskega kancerja Dollfusa.

BANKA BARUCH

15 Rue Lafayette, Paris

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu. Vrti vse bančne posle najkvalitetneje.

Poštni uredi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luxemburgu sprejemajo plačila za naše čekovne račune: BELGIJA: No 9056-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. ŠVIČARSKA: No 1458-88 Vevey. ŠVEDSKA: No 5367 Lundsberg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček nakaznice.

umrl v splošni bolnišnici v Ljubljani pred 27. novembrom 1932.

3. Kemperle Franc, posestnik na Zupanjih njivah 14, umrl dne 23. junija 1934.

4. Pirc Mihael, tovarniški delavec v Stolniku 1, umrl dne 31. marca 1934.

5. Juvan Ivan et., tovarniški delavec v Spodnjih Stranjah 7, umrl v splošni bolnišnici v Ljubljani dne 9. maja 1934.

6. Erjavček Franc, zidar v Zg. Stranjah št. 12, umrl dne 11. maja 1933.

7. Jerše Peter, kmet v Praprotnem za Kalom št. 12, umrl dne 10. februarja 1933.

8. Koželj Valentin, kočar v Kregarjevem 11, umrl v splošni bolnišnici v Ljubljani dne 19. novembra 1933.

9. Komatar Miha, vžitar v Bistričici št. 1, umrl dne 9. junija 1933.

Glasou uradnega potrdila župnega urada v Mekinjah z dne 10. avgusta 1934 je

10. Golob Lavrencij, kmet na Vodicaх št. 2, umrl dne 15. aprila 1934.

Da pri občinskih volitvah za Kamniško Bistrico dne 24. junija 1934 niso glasovali, so pri sresnem sodišču v Kamniku pod prisego izpovedale naslednje osebe:

11. Balantič Anton, delavec, na Zupanjih njivah 9; 12. Koželj Janez, delavec, v Zagorici 10; 13. Vrhovnik Anton, delavec, v Zg. Stranjah 17; 14. lekta Jakob, zidar, v Mekinjah 21; 15. Pandur Anton, delavec, Mekinje 24; 16. Pirc Ivan, tesar, Mekinje 31; 17. Martin Josip, kmet, Okroglo 3; 18. Čevka Florian, kmet, v Praprotnem-Zakalu 13; 19. Ručan Alojzij, delavec, Zupanje njive 19; 20. Smolnikar Primož, delavec, v Godiču 64; 21. Gans Franc ml., kličavničar, Mekinje 26; 22. Cotman Franc, kmet, Godič 20; 23. Golob Blaž, prevžitar, Zupanje njive 10; 24. Golob Franc, delavec, Zupanje njive 10; 25. Jež Franc, žagar, Stahovica 5;

26. Golob Lovro, žagar, Stahovica 5; 27. Ocolnik Josip, poljedelec, Krivčevo 1; 28. Ocolnik Valentin (v glasovalnem seznamu za Pavlinovo listo napačno vpisan kot Jože), poljedelec, Krivčevo 3; 29. Močnik Mha, posestnik, Zupanje njive 8; 30. Pirc Matej, poljedelec, Podstudenec 5; 31. Perene Leopold, delavec, na Brezju 7; 32. Peštor Jože, blazec, Zupanje njive 9; 33. Prelesnik Miha, prevžitar, v Slemem 6; 34. Kuhar Matija, poljedelec, Krivčevo 5; 35. Golob Ivan, mizar, Jeranovo 10; 36. Slevc Franc, delavec, v Slemem 5; 37. Slevc Josip, delavec, v Slemem 5. (Pripominja se, da so navedena bivališča, kakor so razvidna iz volivnih imenikov, in ne sedanja bivališča zaslišanih oseb.)

Iz navedenega izvira, da osebe, našete pod tekočimi številkami 1—37 niso glasovali pri občinskih volitvah za Kamniško Bistrico dne 24. junija 1934. Kljub temu pa so te osebe vpisane v posebnem glasovalnem seznamu za kandidatsko listo Ivana Pavlina in sicer pod sledječimi tekočimi številkami (v vrstnem redu, kakor so osebe zgoraj navedene): 57, 63, 71, 75, 77, 83, 164, 160, 153, 105, 74, 79, 84, 141, 143, 145, 161, 165, 169, 170, 171; 178, 180, 181, 185, 187, 234, 225, 247, 255, 250, 260; 263, 289, 284, 287, 289.

III. Kontno je upravno sodišče ugotovilo, da je bilo 11 volivcev dvakrat vpisanih v splošni glasovalni seznam in v posebnih glasovalnih seznamu za kandidatsko listo Pavlina Ivana. Ti volivci so naslednji (pri vsakem volivcu sta napisani tekoči številki posebnega seznama za Pavlinovo listo, pod katerima je bil volivec dvakrat vpisan kot glasovalec): 1. Ocolnik Anton 48, 199; 2. Kane Vincenc 49, 195; 3. Čehun Anton 55, 193; 4. Potočnik Janez 69, 198; 5. Kališnik Ivan 100, 279; 6. Žagar Franc 102, 115; 7. Martin Josip 161, 167; 8. Gradišek Fr. 184, 223; 9. Lukian Miha 186, 292; 10. Prelesnik Franc, posestnik, v Zupanjih njivah 11, 257, 300; 11. Prelesnik Franc, zidar, Zupanje njive, 261, 290.

Iz navedb pod II. in III. te odločbe je torej razvidno, da je bilo v prid Pavlinove liste vpisanih 48 neveljavnih glasov (37, ker spoznane osebe sploh niso glasovale, in 11, ker so bili glasovalci dvakrat vpisani). Ta nepravilnost pa je bistveno vplivala na izid volitev, ker znaša glasovno ugotovitev pod I. te odločbe razlika med pritožiteljevo in Pavlinovo listo le 33 glasov v prid Pavlinove liste.

Pripominja se, da je pritožitelj osporoval veljavnost 94 glasov. Vendar se je glede te ugotovitve navedenih 48 glasov nedvomno ugotovilo, da so se veljavni. Glede ostalih 46 glasov je bila taka sporna ugotovitev nemogoča, ker se deloma prizadele osebe niso odzvale pozivu k zaslišanju, deloma se ni moglo ugotoviti sedanje njihovo bivališče, deloma upravno sodišče radi zadostnega dokaznega gradiva o izvršnih nepravilnostih ni smatralo za potrebno, da se izvedejo vsi ponudeni dokazi o zatrtih nepravilnostih.

IV. Glede pritožiteljeve trditve, da volivni odbor ni dovolil predstavniku njegove liste vpogleda v volivne epise, izvira iz volivnih spisov, da je ta trditve resnična. V zapisniku o poslovanju volivnega odbora v času glasovanja je namreč zabeleženo, da se predstavnikom list ni dovolil vpogleda v volivni zapiski. To prepoved je potrdil tudi predsednik volivnega odbora Humar Janko v svoji izjavi z dne 4. julija 1934 na prošnjo za pristavo, da je smatral vpogled za nepotreben.

S to prepovedjo pa je bila predstavniku pritožiteljeve liste onemogočena kontrola volivnega postopka, ki mu je šla po določilu § 34, odst. 2 z zakona o občinah.

Upravno sodišče je torej moralo radi nepravičnosti pod točkami II—IV te odločbe pritožitelju ugoditi in volitve razveljaviti.

Čelje, dne 14. septembra 1934.

Umrl je mož...

Dne 28. septembra 1934 je umrl v Ljubljani »Slovenec« urednik: gosp. Lojze Golobič. Tam v Beli krajini mu je tekla zibelka. Komaj je začel živeti — saj je bil star le 33 let — že ga je dohitela nemila smrt.

Pokojni Lojze Golobič je bil veren sin in pesnik Bele krajine, pa tudi veren sin in vzgojitelj naroda. Zato žalujemo za njim vsi, ki smo poznali njegovo vestno delo, njegovo veliko prijaznost, njegovo tovariško ljubezen in njegovo globoko vero.

Lojzeta Golobiča naj Gospod obilno plača za vse, kar je storil s svojimi spisi in zgledom dobrega v korist prave narodne vzgoje. Preostale pa tolaži Bog!

Zdaj ni sploh nobenega truda več!

Tako slišimo večkrat gospodinje, ki perejo po Schichtovi metodi. Saj pa tudi ni nič čudnega: čez noč razkroji Ženska hvala nesašo, a zjutraj se perilo z lahkoto opere s Schichtovim terpentinovim milom.

To je vse delo, če perete po

SCHICHTOVI

METODI

DOMAČA IZDELKA

ST. 3. 6-34

Ob 40 letnici srbskega zadružništva

Dne 29. marca 1894 je bila ustanovljena v vasi Vranovo okraj podonavski v bližini Smedereva prva zadruga v Srbiji. Imenovala se je »Prva srbska kmetijska kreditna zadruga«. S tem se je začel veliki zadružni pokret v Srbiji. Med zadružnimi preporeditelji srbskega naroda živi še danes Mihajlo Avramović, nadalje še Dragiša Lapčević itd. Ti so že leta 1892 ustanovili v Smederevu list »Zadruga«, ki je delal propagando za zadružništvo. Po letu 1894 se je začelo razvijati živahno zadružno delovanje in že naslednje leto se je ustanovila v Smederevu (20. julija) zveza kmetijskih zadrug, ki je praznovala te dni slovesno jubilej srbskega zadružništva.

Razumljivo je, da je bila prva srbska zadruga kreditna. Kot našega kmeta so tedaj izkoriščali vaški oderuhi. V Srbiji je bil položaj kmeta tem slabši, ker se je njegovo gospodarstvo ravno tedaj preusmerjalo iz nekdanjega naturalnega v denarno gospodarstvo. Žal se srbsko kmetijsko kreditno zadružništvo ni moglo tako razviti kot pri nas, da bi rešilo kmeta popolnoma. Zakaj še danes prevladujejo kot posojilodajalci na kmetih mali denarni zavodi, ki hočejo velike dobičke, in zasebniki. Posebno se občuti pomanjkanje organizirane-

ga kmetijskega kredita sedaj, ko je tudi zadružništvo zapadlo pod uredbo o zaščiti kmeta in nima novih sredstev, da bi kreditiralo kmetско gospodarstvo. Druge ustanove pa kmetu nikdar ne morejo dati istega, kar ima v svojih zadrugah, ki zbirajo predvsem »kmetški denar za kmeta«. Zato bi morala biti prva naloga gospodarske politike, da podpre zadružništvo v resnici, ne pa samo z bobnečimi besedami, kakšen pomen ima zadružništvo, dočim se mu na drugi strani mečejo polena pred noge.

Ob proslavi 40 letnice v Belgradu so zastopali Zadružno zvezo v Ljubljani podpredsednik ravatelj g. B. Remec, nač. ravatelj Franc Gabrovšek in ravn. dr. Jože Basaj.

Poslovno poročilo Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug za leto 1933 našteva, da je bilo v zvezi včlanjenih lani 2720 zadrug, dočim je znašalo število članic leta 1932 samo 2509 in leta 1924 2006. Od tega leta pa do leta 1929 je nastopil izreden napredek. Seveda pa je v tem skupnem številu 2720 zadrug mnogo ustanov izven pokrajin bivše kraljevine Srbije, saj jih je samo v savski banovini 196, v primorski 21, v vrbaski 23, v drinski 421 itd.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!

V prvi polovici letošnjega leta se je angleški izvoz dvignil za 25 odstotkov napram lanski v isti dobi.

Končana je velika stavka v Ameriki. Sprejeli so posredovalni načrt drž. predsednika Roosevelta.

V Gorico je dospel dne 22. septembra novi nadškof Karl Margotti, ki so ga slovesno sprejeli zastopniki Cerkve in države.

Pregled in popravo mirovniških pogodb zahteva v »Daily Mailu« bivši angleški finančni minister Snowden.

Popolnoma so propadli komunisti pri nedavno se vršilih parlamentarnih volitvah v Avstraliji.

Albanski kralj Zogu obišče koncem oktobra turško prestolico Ankaru.

Redni diplomatski odnošaji so vzpostavljani tudi med Albanijo in sovjetsko Rusijo.

Vse dnevnike iz Nemčije je prepovedala za nadaljnje tri tedne avstrijska vlada.

140 tisoč članov šteje češkoslovaška telovadna zveza »Orel«.

Par sto metrov dolgo vatikansko železniško progo so prevzele v oskrbo italijanske državne železnice.

Zakon o socialnem zavarovanju je sprejel grški senat.

Ledolomilec »Lidke« je prvič preplul pot od Vladivostoka do Murmanska v 83 dneh.

KAJ JE NOVEGA

Zvestoba je jamstvo za bodočnost

»Majhen je naš rod po številu. Ne razpolaga z bogastvi, nima vojske in ne kantonov, ne zgodovine slavnih bojev in ne ugodnega sedanjega položaja. A nekaj ima naš mali rod, za kar ga lahko zavidajo drugi, veliki narodi in česar mu ne more vzeti nihče na svetu: kremenite, Bogu in narodu vdane značaje, možepoštenjake, matere-svetnice in mladino, vso apapolno in svežo. Teža njegovega bogastva ne nadkrilijo bogastva in zakladi celega sveta, ne more njegove vrednosti razvrednotiti noben padec denarja in ne pokončati nobena revolucija. Takemu rodu je vdana njegova zemlja in mu nikdar ne odreka sadu njegovega dela, takemu rodu je vse trpljenje stoletja le ena sama težka preizkušnja njegove trpežnosti, takemu rodu ne more biti zabranjena lepša bodočnost.«

Besele so to, izgovorjene za vse one izmed nas, ki hočejo toniti v malodušju iz skrbi za sedanjo in iz brige za prihodnost. V nas

samih je ključ do rešitve vseh sodobnih vprašanj, ki nas težijo kot mra v temni noči. V nas samih je ključ do gospodarskega in socialnega ozdravljenja, v nas je končno tudi ključ do podviga vsega narodnega življenja.

Vi vai, ki tonete v malodušju in iščete rešitve drugod v smotnih naziranjih izsizma ali komunizma, ali vam ni dovolj krutosti in muke v doseganju komunizmu? Slepci, ki vidite le lastno gorje, a ne znate razbrati gorja svojih bratov drugod po svetu!

Vi, ki hočete zapustiti vrste Bogu in narodu zvestega ljudstva, ali ne vidite plačila za nezvestobo, ko tirajo danes razmere nezveste še v zločinstvo? Poslušajte prošnji svojih bratov, ki vas kličejo nazaj v krog ene družine!

V zvestobi do vzvišenih idealov je samozavest malega naroda, v tej zvestobi je jamstvo srečnejše bodočnosti. (»Koroški Slovenec«.)

OSEBNE VESTI

d Desetletnica službovanja na doseganju mestu je obhajal 1. oktobra novomeški prost g. Karel Čerin. Bog ga živi v korist Cerkve in naroda še mnogo let!

d 50 letnico večnih obljub je praznovala 30. septembra č. m. Veronika Poljanec v uršulinskem samostanu v Skofji Loki. Na mnoga leta!

d 50 letnico rojstva in 25 letnico mašništva je praznoval preteklo nedeljo g. župnik in dekan Josip Anžič v Škofjicijanu pri Mokronogu. Bog živi g. jubilarja še mnogo let!

d 70 let je dopolnil ljubljanski javni notar g. Karel Pleiweiss. Še mnogo let!

DOMAČE NOVICE

d Zadnje občinske volitve v Lukevici so razveljavljene. Vršile se bodo nove.

d Prvašem občine Trbovlje po novem občinskem odboru se je izvršil v sredo, 25. septembra. Župan je g. Klenovšek. Namesto župana podpisujeta odloke tudi podžupan Jordan in član uprave Pust.

d Drugo, zelo pestro obrtno razstavo so otvorili 30. septembra v Kranju. Odprta bo do 8. oktobra.

d Nov vrstni red za nočne službe so dobile ljubljanske lekarne. Določeni je takole: v 1. skupino, ki prične opravljati nočno službo dne 1. oktobra, spadajo naslednje lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; dr. Komotar, Vič, in mr. Babovec, Kongresni trg 2. — V 2. skupino: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Colovška cesta 62, in mr. Gurtus, Moste. — V 3. skupino: mr. Ustar, Seienburgova ulica 7; dr. Kmet, Tyrševa cesta 61, in mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4. — V 4. skupino: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 36. — V 5. skupino: mr. Sušnik, Marijin trg 3; mr. Kuralč, Gosposvetška cesta 4, in mr. Bohine ded., Rimska cesta 31. — Kakor je videti, so v novem vrstnem redu upoštevana tudi lekarne na Viču in v

Mostah, medtem, ko v starem niso bile, kar že zveča na bodočo veliko Ljubljano.

d Kmetijske razstave so otvorili v mariborski umionski dvorani. Obsega 11 oddelkov in je zelo zanimiva.

d Gasilski manevri v Trbovljah. »Šola gori, strela je udarila v njo!« To je bila zamisel velike gasilske vaje, katero so vzorno izvedle tri trboveljske požarne brambе. Prvo je bilo, da so izpraznili šolo otroci, kar je hitro izvršilo učiteljsstvo samo. Potem je pridiral škropilni avto, ki je poraben tudi za gašenje, in pripeljal vodo kar s seboj. Zelo hitro so bili pripravljene za gašenje hidranti in motorke, najmanjša, ročna, je delovala najbolje in najvišje nesla vodo. Nastopili so tudi reševalni oddelki z maskami in rešilnimi pripravami vseh vrst. Van vaja je pokazala dobro pripravljenost gasilcev, vzbudila pa je tudi veliko zanimanja med občinstvom. Za prihodnje tedne pa pripravljajo še večjo zanimivosti, namreč bombni napad na Trbovlje iz zraka z obrambo.

d 12.000 biciklov je v Ljubljani. Za te bicikle so plačali lastniki samo letos 300.000 Din pristojbin.

d Večini naših rojakov-rudarjev v francoskem Bruy-en Artois je odpovedano delo. Pri nas pa dobivajo inozemske družbe za javna dela stomilijonske vsote.

d Okrog 2000 mož in fantov se je zbralo na taboru katoliške akcije pri Devici Mariji na Pesku pri Podčetrtku. Uspeh tabora je izredno lep.

Pri vsaki prirodni mineralni vodi je glavno, koliko ima raznih zdravilnih sestavin: čim več jih ima, več velja! Radenski Zdravilni Vrelec jih ima preko 20, poleg težkih kovin, ki so bile v njem ugotovljene lansko leto in katerih nima nobena druga mineralna voda v Jugoslaviji. Zato pa je Radenski Zdravilni Vrelec za zdravje tako koristen in tako izbornega okusa. Primerjajte analizo drugih mineralnih vod z Radensko, pa se boste takoj odločili ter odale vedno in povsod zahtevali izrecno Radenski Zdravilni Vrelec. Zahtevajte obirno brošuro o Radenski pri upravi Zdraviljšča Statina Radenci.

d Ljubljana je izdala za brezposelne v času od 1. septembra lani do 31. avgusta letos 371.000 Din iz brezposelnega fonda in 628.000 Din iz bednostnega sklada.

d Načrte za ureditev Savinje od Trenčevja do Grenadirjeve brvi je pristojno ministristvo potrdilo. Dela, za katera je letos na razpolago 2.300.000 Din, bodo v kratkem razpisana.

d Avstrijske oblasti delajo velike težave obnemnemu prometu ob Gornji Radgoni. Zaradi tega je zelo oškodovana naša trgovina. Bolj pa so udarjeni revni avstrijski kupovalci, ki morajo namesto cenenih jugoslovanskih izdelkov kupovati druga avstrijska. Ne škodilo bi nekoliko pritiska od naše strani.

d Kljub deževju in hladnemu vremenu cveto v Novem mestu vijolice in zore jagode, kar je za to dobo gotovo nekaj izrednega.

d Naše vrle gospodinje perejo perilo vedno le z Zlatozreg-ovim milom; volnene in volnene stvari pa z Zlatozreg-ovimi luskami, ker dobro vedo, da ima obilno, gosta in snežno bela pena Zlatozreg-ovih izdelkov izredno čistilno moč. Dobroto Zlatozreg-ovih izdelkov naše pridne gospodinje dobro poznajo in zato trdijo vseprek: »Le Zlatozreg milo da belo perilo! Zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatozreg-ovo milo!

d Nabavne in prodajalne ali konsumne zadrage morajo do konca leta odprodati vse luksuzne predmete, ali pa se odločiti, da bodo plačevale družbeni davek. Težava je le v tem, da ne moreš točno povedeti, kaj smatra priložna obliat kot predmet razkošja in kaj ne.

d Kako je s fižolom. Francija je dovolila izvoz našega fižola in zato se je začelo živahno povpraševanje po »ribuščanu«. Pa tudi iz Italije, Argentine, Holandske in Nemčije je mnogo povpraševanja po našem fižolu. Zahleva se še samo prebran fižol, v katerem ni nikoli slabih zrnc. Kmetom se plačuje fižol po 2,05 do 2,20 Din za kg. Naša železnica je znižala provoznino za fižol, ki se izvozi iz Slovenije skozi Sušak, do te mere, da je sedaj prevoz iz Slovenije skozi Sušak cenejši ko skozi Trst.

CVIČEK originalni bi radi. Dobite ga v Centralni vinarni v Ljubli.

d Jesen je tu in z njo hladni dnevi. Preskrbite si pravočasno toplo pletenino ali pa se preskrbite z volno, da si sami izdelate najpotrebnejše. Po nizkih cenah dobite vse vrste pletenin in volne v »Trgovskem domu Sternecki, Celje.

d Oba zagrebška cerkvena kneza nadškofa dr. Bauer in dr. Stepinae potujeta po Hrvatskem in Slavoniji. Povsod ju sprejemajo zelo slovesno.

d Zborevanje vojnih dobrovoljcev bo dne 14. oktobra v Novem Sadu.

d Skupina angleških podmornic z matično ladjo »Cyklop« se je te dni zasedla v srbskem pristanišču. S to skupino je zaključen spored obiska angleškega brodogojca na Jadranu. Brodogojce je odplulo 3. oktobra.

d Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri Per Francu, kapetani v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložiti zamkno za odgovor za 3 Din.

d Več četljarjev se je zbralo v zadrage v Novem Sadu. Četljarji se hočejo na ta način boriti proti veliki konkurenci tovarn.

d Tvorcnice za ponarejanje tisočakov je odkrila policija v Zagrebu, še preden je tvorcnice pričela delovati.

d Brat švedskega kralja potuje po hrvaškem Primorju, o katerem je izjavil, da je zelo lep.

d Prvi sneg se je pojavil te dni na Gmečplanini v Bosni, a je čez nekaj ur skopnel.

d V mesto je pevišan trg kuma v Slavoniji.

d 6928 gostov je obiskalo Dubrovnik v mesecu juliju.

d Zopet je začela obratovati železnica v Zenici. Je »počivala« tri mesece.

d Opozarjamo ženjone čitatelje, ki bolehalo na boleznih srca, jeter, ledvic, želčnih in ledeničnih kamnih, da uživajo stalno Radomski Zdravilni vrelec, ki je tudi izborna pijača sam tuse ali pomešan z vinom.

d Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje žlečca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

d Kralj Aleksander in kraljica Marija sta obiskala pretekli teden bolgarsko prestolnico Sofijo, kjer sta bila slovesno sprejeta. Naše časopisje mnogo piše o pomembnosti tega potovanja za obe državi. Bolgarski zunanji minister Batiolov je dejal o pomenu obiska naše kraljevske dvojice med drugim tole: Zbližanje med Jugoslavijo in Bolgarijo je stvarnost, ki se opira na zavest obeh narodov, da je to, kar jih drži, močnejše od vsega, kar jih loči. Zamisel bolgarsko-jugoslovenskega zbližanja je predvsem zamisel miru in mirnega kulturnega dela.

d Sedež svoje škofije je prestavil iz Prirena v Skoplje škof g. dr. Gnidovec.

d V proslavi 40 letnice prve srbske zadruge je bil v Belgradu, kakor poročamo na drugem mestu, kongres Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug. Kongresa se je udeležilo do 25.000 srbskih zadrugnikov in se je zaključilo z velikim sprevodom po mestu. Na zborovanju so se posebno navduševali za bolgarsko-jugoslovensko bratstvo. Bivši predsednik zemljoradniške stranke je prebral zadrugno prisego, ki jo je za njim govorilo vseh 25.000 zadrugnikov.

d Novo veliko palačo je zgradila beogradska borza. Velja 15 milijonov dinarjev.

d Pri iskanju sledi na kozarec naravne »Franz-Josefove« grenčice, popijte jutraj na lešče, brez truda izdatno izboljšuje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

d Voznina na brzovlakih. Generalno ravnanje državnih železnic je odpravilo določbo, da se mora plačati pri polovanjih na brzovlakih najmanj voznina za 50 km. Kakor prej, tako se bo tudi v bodoče plačala na krajših progah samo voznina, ki odgovarja dejansko prepotovani poti.

d Zadrugni znak. Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug je uvedla za svoje zadruge ličen zadrugni znak za v gumbnico. Znak ima na zelenem polju zlat žitni snop, čez snop pa sklenjeni roki in kmečko orodje: srp, lopata, kosa, vile in grablje.

— Pri motenjih v želodcu in čreveh, bolečinah v trebuhu, razdraženosti, nervoznosti, omotici, težkem snu, splošnem slabopocutju, zmanjšani moči za delo se doseže olajšanje z dnevno čašo naravne »Franz-Josef« grenčice. Sloviti zdravniki hvalijo izborna lekovitost, ki jo nudi »Franz-Josef« voda v svoji lastnosti kot krvnim, korpulentnim ljudem, trpečim na protinu in hemeroidih.

Obrtništvu in naši javnosti

Težke gospodarske razmere ženajo obrtništvu v naravnost obupno borbo za svoj obstanek. Resno nas opominjajo, da v teh časih težke preizkušnje ne smemo kloniti in prepuštili razvoja dogodkov in naše bodočnosti usodi, temveč s podvojenim, žilavim in vztrajnim delom pomagati k izboljšanju.

Da se dvigne v obrtniških vrstah stanovska zavednost, samozaveat in optimizem, v javnosti pa vzbudijo simpatije in razumevanje za težnje obrtnika ter zanimanje za domače rokodelske izdelke, so vodilne obrtniške organizacije iz cele Jugoslavije na konferencah v Ljubljani in Zagrebu sklenile, da se priredi po celi državi propagandni »Obrtniški teden« v času od 1. do 8. decembra t. l. Po sklepih in pooblastilu omenjenih konferenc smo prevzeli dolžnost, da pripravimo in izvedemo prireditve »Obrtniškega tedna« v Dravski banovini.

»Obrtniški teden« bo prireditve, ki na, rodi pozitivne uspehe vsemu našemu obrtnemu stanu. Nujno potrebno je torej, da se vsaj pri tej akciji manifestira stanovska solidarnost in ravnoдушnost vsega obrtnišva. Pozivamo zato vse obrtniške organizacije in korporacije dravske banovine in vsakega poedinega obrtnika še posebej, da brez ozira na svoja načelna naziranja složno sodelujejo in pomagajo pri izvedbi te važne propagandne prireditve.

Obenem se obračamo na našo javnost, ki je vedno knzala razumevanje za potrebe in upravičene zahteve obrtnišva s prošnjo, da tudi ona podpre to našo propagandno akcijo ter s tem pripomore k uspehu ne samo obrtništvu, temveč tudi nacionalni produktivni delavnosti sploh.

Ourednji delovni odbor »Obrtniškega tedna« 28. letniku ul. v Ljubljani.

RAZNO

Listnica uredništva. V Dobec: Brez strahu; »Domoljub« je — hreat. Dopis pride prihodnjič na vrsto.

d Na polje! Nastopili so prav lepi jesenski dnevi in še lepše noči, zakaj zdaj se pričenja doba za poljski lov, ki bo trajala približno dober mesec. Jutrarnja toplota je zadnje dneve sicer padla na 10—12 stopinj, jutra so precej hladna, toda podnevi solnce še močno pripeka ter znaša dnevna toplota do 25 stopinj in še višje. Polharji so začeli po bukovih gozdovih Notranjske svoj veselji lov. Po mnogih krajih nastavijo ob sobotnih in nedeljskih nočeh do 50 in še več skrinjic in pasti. Slinjicam pravijo ponekod tudi »šklopice«. Po nekaterih krajih so se polhi letos silno zaredili, kajti žir je dobro obrodlil. Prve nočne ure so prav ugodne za lov ter nalove polharji v par urah prav obilo polhov, celo nad sto komadov. Poljsko kožice pa sedaj nimajo posebne vrednosti, čeprav so bile pred leti po 10 do 12 Din kos.

Dobro blago se samo hvali, ali kupci morajo vsaj zvedeti zanj. Zato Vam povemo, da je PST Patent Stopf Twist sijajna novost, ki ga vsaka gospodinja že dolgo išče, saj ji omogoča krpanje perila na šivalnem stroju z enostavnim šivanjem naprej in nazaj mnogo lažje in hitreje nego na roko. PST Patent Stopf Twist se dobiva povsod.

d Vsem sadjarjem in posestnikom vrto. Pred prvim mrazom v oktobru privede vsak previden sadjar na sadno drevje lepljive pasove zoper največjega sadnega škodljivca, zimskega pedica ali mranzovca. Namesto zastarelega in nepraktičnega načina nžazanja goseničnega lepiva na papir, se dšbe že več let sem patentirani, gotovi, z lepivom že opremljeni pasovi, ki so mnogo bolj štedljivi in s katerimi se da lahko in hitro delati. Banovinska vinarska in sadjarska šola v Mariboru je te pasove preizkusila in jih najboljšje priporočila. Dobite jih pri vseh gospodarskih zadrugah, v večjih trgovinah s semenjem, kjer pa jih ne bi dobili, jih naročite pri »Unio« družbi, tvornica sredstev za zatiranje sadnih škodljivcev v Mariboru. Tu prejmete tudi brezplačno knjižico »Zatiranje sadnih škodljivcev«. Izkušnja udi: »Samo toliko se bo sadja nabralo, kar nam bo od škodljivcev ostalo.«

d Vašni nasveti za one, ki se sanji brijeje. Brošurico pod tem naslovom z zelo koristnimi nasveti Vam pošlje na željo brezplačno »KONBINOS«, samoprodaja za Jugoslavijo, Maribor, poštna predal 62.

NESREČE

d 20 ljudi je še umr' leonavskem otoku. To so vsprito modernih zdravstvenih sredstev, ki so na razpolago, zelo velike žrtve. Opozarjamo ponovno: Ljudje, ne skrivajte bolezni in dajte se cepiti! Brez cepljenja, oziroma vbrižganja protistrupa ne bo konec.

d Vlak je podrl in prizadel smrtno rane 28 letniku fantu Karlu Oreškoviču pri železniški postaji Majur blizu Hrvatske Kostjanice.

d Plameni so uničili hišo, gospodarsko poslopje, pohištvo in obleko posestniku Pavlu Auerju v Račah pri Mariboru.

d Pet viničarij je uničil požar na Kostanju pri Sv. Tomažu.

NOVI GROBOVI

d V Ljubljani je umrl g. Lojze Vrlovec, bivši predsednik Pokojniškega zavoda in višji uradnik Zadrugne gospodarske banke. Pokojnik se je s svojim delom na gospodarskem in socialnem polju uvrstil med zaslužne moše našega naroda. Bodi mu ohranjen blag spomin!

d Umrl je v ponedeljek ponoči v Zagrebu znani delavski voditelj Bogoslav Još, predsednik zagrebske Delavske zbornice in glavni tajnik zveze grafičnih delavcev. Naj mu bo lahka zemlja!

d A kadar mrtvim klenka, takrat je pesem grenka. Na Pobrežju pri Mariboru so pokopali Josipa Holzmanna. — V Žužemberku je umrl prvi mož trgovec Jakov Dereani. — V Kranju je zatisnila na veke oči Krista Hribalova. — Pri Sv. Križu pri Litiji je zapel mrtvaški zvon 79 letni Jederti Miglič. — V St. Rupertu na Dolenjskem je ugrabila smrt posestnika in trgovca Franceta Kneza. — V Lasmorih pri G. Radgoni je umrl posestnik Martin Roškar. — Na Dunaju je odšel v večnost Avgust Moškerc, stric pokojnega »Slovenčevca« urednika Miho Moškerc. — V Ljubljani so odšli v večnost: vseučiliščnik Slavko Kranjc, organizistva vdova 80 letna Jerica Miglič, bivši tiskarniški nameščeneč Gašper Lombar, Josipina Pirnat, roj. Hudobintik. — Naj počivajo v miru!

V vsako hišo Domoljubal

B—ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

Od Podjarkova do Radzivilova.

7.

Spoštovani čitatelj, prosim Te, vzemi v roke zemljevid povojne Poljske! Kaj hitro najdeš Lvov. Od tega mesta vodi proti vzhodu železnica, ki se pri nekako petdesetem kilometru razcepi: ena rdeča črta gre južnovzhodno mimo Zločeva proti Tarnopolu, druga rdeča ni pa vodi v Brodi in dalje v Radzivilov. Vas Podjarkov, ki je seveda ni na zemljevidu, leži kakih 15 km zapadno od Zločeva v smeri proti Lvovu. Vsi ravnokar našteti kraji so zvezani tudi z več ali manj dobrimi cestami. Po kratkem zemljepisnem pouku se vrnimo v Podjarkov!

Ponoči se nam je bilo pridružilo nekaj tirolskih alpincev, tako da nas je bilo vseh skupaj okrog 20 ujetnikov. Dva dni smo bili bolj samim sebi prepuščeni. Imeli smo sicer za starejšega ruskega vojaka, vendar je tako rekoč vsak delal, kar je hotel in tudi kahal, kakor je mogel in seveda kolikor je znal. Dne 3. septembra se mi je posrečilo dobiti liter mleka, ki mi je bilo fiste dni najboljše jed in pijača obnem. Prebivalci Podjarkova so se namreč začeli vračati na svoja domovja in so mnogi prignali tudi živino. Ker so jim Rusi povratek dovolili, smo skleпали, da se avstrijska armada še vedno umika. Tudi polkovni štab je zapustil Podjarkov in premaknil sedež bolj na zapad, bliže k bojni črti.

Ne morem popisati žalostnih prizorov, ki so se odigravali ob povratku nesrečnih posestnikov, naših bratov Ukrajincev, na rodno zemljo. Le redke hiše z gospodarskimi poslopji so imele še celo streho. Vse je bilo izropano, požgano, uničeno.

In ti dobri in pobožni ljudje, kmetje in kmetice grkokatoliške vere, so delili z nami kaplje mleka, ki so jih iztisnili iz sestradanin in izmučenih krav in si utrgali od ust kos črne kruha, ki jim je morda še ostal, ali pa so ga nekje izprosil zase. Ne prej ne slej se mi ni smilil in se mi ne smili nihče v toliki meri, kot nesrečni narod ukrajinski.

Nad štirideset milijonov jih je, razkosanih v glavnem med Rusijo, Poljsko, Romunijo in Čehoslovaško. Tudi v Jugoslaviji prebiva okrog 30 tisoč naseljenih Ukrajincev. Pri nas so razmeroma zadovoljni, saj uživajo mnoge svobodščine. Ne tako drugod.

Svetovna vojna, o kateri je šel glas, da bo osvobodila vse narode, ta vojna je potisnila veliki ukrajinski narod še v hujše razmere in v večje suženjstvo od predvojnega. Ruski boljiviki, ki so si zapisali na rdečo revolucionarno zastavo svobodo in samoodločbo narodov, »rdeči bratje« torej požigajo »nepokornim« ukrajinskim kmetom vas za vasjo. Več milijonov ukrajinskih poljedelcev in njihovih družin so že do smrti izstradali ali pa naravnost pobili ruski marksistični krvniki in druge tisoče so komunistični stvaritelji »raja na zemlji« celo prisilno naselili v severnih ledenih krajih, kjer nesrečna ukrajinska para boljševikom brezplačno gara in vsak dan krvavo tepena žalostno umira od mraza in gladi.

In drugod? Tudi drugi »bratski« narodi uboge Ukrajince potujčujejo in jih gospodarsko, kulturno in politično zapostavljajo na vso moč. Prav nič ne pomislijo Veslovani na papirju in na pojedinah, kakšno nepopravljivo škodo povzročajo s svojim nebratskim in nečloveškim postopanjem vzvišeni veslovanski misli in kako zelo ovirajo zmagošen pohod veslovanstva, ki je odvisen od pomoči vseh naših krvnih bratov, a naravnost nemogoč brez sodelovanja enakopravnega in svobodnega ukrajinskega naroda.

Krvavelo mi je srce ob teh mislih in zadovoljen sem bil, da sem jih pustil v nemar, ko nas je ruski stražar pozval, naj se pripravimo na pot.

In smo šli. Celih pet ur smo hodili po opustošenem, vojnem ozemlju. Ne bom popisoval strašne škode in kaj vse je ležalo in bilo uničeno na desno in levo od nas. Rečem le, da nas je grozen smrad, segajoč kilometre daleč, naravnost dušil in dobesedno pritiskal k tlom.

Se najmanj je menda uplivala bojnopoljska grozota na Jožela Oblaka. Večkrat je skočil s ceste in pobral na bojišču to ali ono stvar. Vse mu je prišlo prav. Spominjam se, kako je lepo mirno z rokavom oznažil blatno in okrvavljeno skatljico (dozo) za cigarete in jo spravil v žep. Celo jaz sem pozneje pokadil kako cigareto iz nje, pa me zato ni bilo konec.

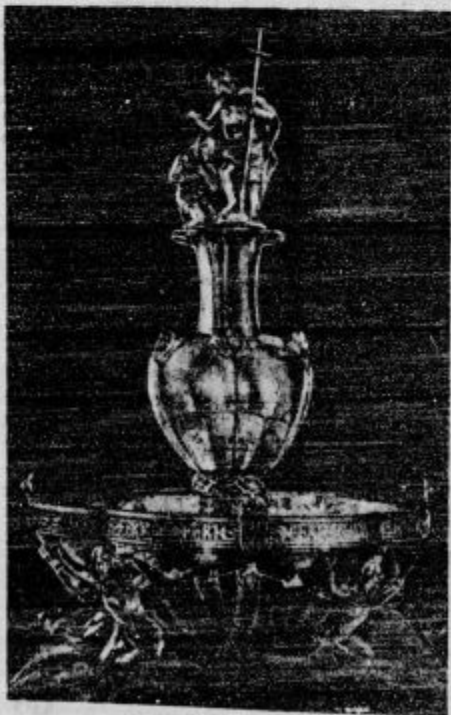
Ko smo prehodili okrog 15 km, smo dospeli v Pšemislane. Zelo smo si želeli počitka. Tudi naš ruski vojak je komaj preuhtal noge, pa je vendar živžgal. Ne vem, ali iz obupa radi hudih bolečin, ker je imel na nogah krvave žulje, ali pa iz veselja, da mu ni bilo treba na bojišče.

Prenočevali smo v nekem hlevu, polnem svežega gnoja. Po parlemu sicer ni dišalo, pač pa so nas ogrevale, čeprav ne tako kot znana Lutzova peč, konjske »fige«, na katerih smo ležali. V Pšemislanah smo že ob prihodu opazili velike zaloge jaje. Zvečer smo dobili lupinastega kokošjega pridelka brezplačno, kolikor smo hoteli. Meni tedaj jajca niso šla v slast. Pač pa se jih je pošteno najedel tirolski korporal, ki je bil precej kriv, da sem tisto noč slabo spal. Okrog polnoči je namreč začel Tirolec, ki mu vojna vihra ni nrečev zmanjšala obilnega obsega, prednašati kaj slšno razne glasove, prav nič podobne kokošjemu kokodakanju in petelinjemu kikirikanju.

— Drugo jutro dne 4. septembra smo se po kratki hoji ustavili v lepo ograjenem večjem poslopju, kjer je deloval vojaški prehranjevalni urad. Postregli so nam z juho in precejšnjim kosom mesa. Okrog 12 smo odšli proti Zločevu. Naš stari, slabotni čuvaj je rmal v bolnišnico. Za novega varuha smo dobili mladega, dokaj čednega poročnika, zalibog lepšega obraza kot srca, kar bom kmalu pojasnil.

Prej pa še sledeče: Ko prehodimo približno 2 kilometra, nam pride naproti šest praznih voz. Poročnik veli, naj vozniki-Ukrajinci ustavijo in obrnejo. Mi pa smo zasedli vozove in šlo je dalje čez hrib in plan po široki, takrat še ne preveč pokvarjeni cesti. Kmalu srečujemo trenske vozove, vračajoče se izseljence, vidimo tudi več ruskih polkov, ki korakajo na bojišče. Nekateri ruski vojaki nas začudeno gledajo, drugi se nam smejejo, tretji nam groze. Pa nas ni strah, saj je z nami ruski poročnik. *

Tisto popoldne sem na poti doživel dogodek, ki mi je precej pojasnil ne mali vzrok krutega postopanja ruskega vojaštva z ruskimi oficirji ob poznejšem boljševiškem prevratu. Zgodilo se je tole:

V tej dragoceni srebrni vasi so vitezi reda Božjega groba poslali vodo iz Jordana za kralj hčerke italijanske prestolonaslednice

Ko smo se vozili proti Zločevu, smo srečali tudi velik prazen voz s konji, ki jih je vodil starejši ruski vojak. Ni sicer zadel v naš voz, vendar je švignil zelo blizu koles. Naš poročnik zbesni, ukaže ustaviti, pokliče voznika in ga začne neusmiljeno pretepasati v bičem po glavi, ki se je kmalu vsa zalila s krvjo. Pa še ni bilo dovolj, poročniku namreč. Vpriču nas vseh je moral okrvavljeni voznik-ruski vojak sleči hlače, poklekni ob cesti in poročnik ga je po golem delu telesa tam pod hrbtom neusmiljeno pretepal v žilovko. Takrat me je bilo sram, da moram sedeti zraven takega častnika. Ves prizor je opazoval tudi polk ruskih vojakov, ki so korakali mimo. S kakšnim srcem in s kakšnimi mislimi in namerti za bodočnost, ni težko uganiti.

Ko smo se pozno zvečer bližali mestu, začeli bližati in grmeti in dež je lil, kakor za stano. Premočen sem bil, čeprav sem imel svetlobo. Okrog polnoči smo že bili v Zločevu. Spali smo na pričnih v bivšem avstrijskem vojaškem skladišču. Ob vходу v magazin je bila razmetana civilna obleka in druge reči avstrijskih vpočlanecv iz dotičnega okrožja. Med drugimi ujetniki sem si tudi jaz prisvojil nekaj stvari.

Zjutraj so nam dali polento in juho s pljškami, ki pa nam ni šla posebno v slast.

Ze ob 8 smo nastopili pot iz Zločeva proti Brodiju. Za nami je šlo tudi par voz, namreč, njih za slabotne. Ker sem imel žulj na nogi, sem se kajpada zmuzal med slabice. Večina pa je korakala pes.

V Suzavi sem opazil katoliško cerkev in lekarno. Kupil sem v tem kraju tudi liter izslega mleka, ki mi je posebno dobro došlo, kakaj vse dosedanje ujetniške dni nisem zvil deset zlic kake jedi. Vrhote so se vasi: Hociu, Oleskie, Podhorce in Suhodol.

Okrog 7 zvečer smo dospeli v mesto Brodi. Zapri so nas v neko sobo v avstrijski vojašnici, za katero se je najbrž par dni prej bil boj na bajonet. To so dokazovala tla in so prišle stene, ki so bile še vedno bogato oskropjane s človeško krvjo. Jesti nam niso dali, pač pa je ruski oficir dovolil, da vsa šla jaz in brat Milan Davidović v spremstvu dveh ruskih vojakov v mesto, nakouiti kruha za vse, ki so želeli, oziroma imeli denar. Za avstrijske benekovec sva z Davidovićem dobila čaja, kruha, gorkih klobas in celo čokolade. Na mojo željo naju je povedel ruski vojak tudi v lekarno, kjer sem kupil stekleničico svetovnoznanih nekorištnih in neškodljivih Hoffmannovih kapljic, torej priznanega zdravila za vse bolezni. Skoraj bi bil pozabil, da nam je brodijski pek nametal hlebe v veliko vrečo, ki mi je dolgo dobo ujetništva služila v najrazličnejše koristne namene, o katerih bo še izgovorjena beseda.

Brodi je dokaj čedno mestce. Name je napravilo ugoden utis tudi zato, ker nas je prebivalstvo zelo čuvstveno sprejelo. Gospe in gospodične so se vzlic nevarnosti, da jih razumujejo Rusi za prijatelje Avstrijcev, kosale med seboj, katera nam bo ob prihodu v mesto na ulici čim bolj postregla s kruhom in z zelo dobrim čajem. Škoda le, da niso mogle spoštovane Brodijanke izvršiti svoje človekoljubne naloge do konca in to vsled nestrpnosti našega stražarja. Čeprav so dobre gospe in gospodične postregle tudi njemu, ni dal miru in je šilil naprej in naprej.

Ko smo že legli na okrvavljena tla k počitku — jaz na svojo vrečo —, pride ruski oficir nemške narodnosti in nas opozori, naj bomo pri izmenjavanju denarja zelo pazljivi, ker ujetnike nekateri grdo izkoriščajo. Rekel je, da moramo dobiti za avstrijsko krono najmanj 30 ruskih kopejk.

Drugo jutro dne 6. septembra 1914 smo odkorakali proti obmejni železniški postaji, proti Radzivilovu, kamor smo polagoma dospeli v kakih dveh urah. Tega dne sem torej prekorabil takratno avstrijsko-rusko mejo in stopil na sveto zemljo drage mi »matuške« (matere) Rusije.

Zgorelo je mesto Nome na Alaski.

1500 arabskih dijakov bo to šolsko leto študiralo na stroške japonske vlade na Japonskem. Japonci znajo!

Znatno se je izboljšale zdravje predsednika češkoslovske republike Masaryka.

PO DOMOVINI

Smrtna kosa (Zabnica)

Dne 23. septembra smo položili k večnemu počitku gospo Marijo Šifer, vdovo bivšega farnefa cerkovnika. Dočakala je lepo starost 77 let. Bolehala je celo leto, vendar ni nikdo slutil, da bo komaj mesec dni po poroki svojega sina odšla po večno plačilo. Zapuščala sina gospodarja in dve hčeri. Njeno priljubljenost pri ljudeh je pokazala njena smrt in pogreb. Na mrtvaškem odru je bila zasuta v cvetje in peveci so ji v slovo zapeli dve pesmi. Pogrebnege sprevoda se je udeležila velika množica ljudi. Tukaj je bil njen delež delo in molitev, zato naj ji ljubi Bog da na onem svetu ne boko veselje! Žalujoci družini pa naše najiskrenejše sožalje.

Požigalčeva zlobna roka (Sela pri Kamniku)

V župnijah Šmartno in Sela pri Kamniku poteka mesec za mesecem zlobna roka. Gorelo je na Lašni, Lokah, v Potoku, Sovinji peči, zdaj v Srednji vasi itd. V noči od sobote na nedeljo dne 23. septembra ob 3.45 je nek hudobnež zažgal pri Mihi Poljanek v Srednji vasi. Pogorela je hiša, katere se je držalo majhno gospodarsko poslopje. Zgorelo mu je žito, veliko obleke, orodja itd. Domači so opazili ogenj šele, ko je pri sosednji požarnici bilo plat zvona. Bo treba zlobnežem bolj stopiti na prste. Je izključeno, da bi požar prišel od domačega ognja.

Razno

(Stari trg pri Ložu)

Letos odhajajo v večnost večinoma prav stari ljudje: 81, 76, 77, 74, 76, 82, 81, 88, 70, 84, 87, 84, 86, 80, 80 letni. Zadnji je umrl vdovec užitar Jožef Šneh v 90. letu. Komaj se je začela tola, pa so jo že morali zapreti v Starem trgu in v lga vasi zaradi davice. Smrtnih slučajev skoraj ni, ker zdravstvena oblast zelo pazi na obolele in štiti zdrave. — Preselila se je k svoji sestri v Križu pri Trzinu Neža Lavrič, prednica Marij. družbe deklet; tukaj jo bomo zelo pogrešali, ker je v svo vneto pomagala pri vseh dobrih delih in je bila goreča vodnica deklet. Bog ji povrni v novem kraju in v večnosti! — Regulačijska dela pri požirnalniku Golo-

lina dobro napredujejo, manjših povodnji se ne bo treba več bati, ako bomo vsako leto čistili požirnalnik. — Tudi za cesto Vrh—Babna policja je denar pripravljena; ko bo nov načrt narejen, se bo z delom začelo. Delalo se bo na cesti tudi v Babnem polju. Težko je, pa le gre! Bolje je graditi, kakor razdirati, bolje delati, kakor prerokovati! Kjer ljudje samo zabavljajo, čakajo, kdaj jim bo kdo drug kaj naredil, nikoli nič ni in ne bo. Mi sami delamo, nam pa tudi oblasti pomagajo.

Smrtna kosa (Komenda)

V avgustu nas je zapustil naš dober sodelavec g. Sivec Fr., pos. sin iz Most pri Komendi. Neveča ga je doletela baš pri delu, ki mu je bil najljubši prijatelj. Poznal namreč ni brezdelja. Radi tega ga bodo težko pogrešale razne organizacije, katerih član ni bil le na papirju, temveč je v njih delal kot agilen sodelavec. Težko bo nadomestljiv pri gasileki

četi v Mostah, pri Kmetijski in Marijini družbi, še težje pa bo pogrešala njegovo smrt mlada podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva v Komendi«, kateri je bil prvi predsednik. Vsi, ki smo ga poznali, obžalujemo nesrečo njegovih staršev, ker je to tudi naša nesreča. Naj bo dobremu pokojniku lahka naša zemlja! Mi pa ga bomo ohranili vedno v lepem spominu.

Požar in šah (Ježica)

Pretekli teden smo imeli v fari tudi požar. Posesnikinja Čarmanu, p. d. Guziju je pogorela hiša in gospodarsko poslopje. Škoda je velika. — Še eno zanimivost naj omenim, ki je menda prav za naš kraj značilna, namreč izredna razširjenost kraljev-

ške igre — šaha. Igrajo ga z enakim veseljem tako kmetjski kot delavski fantje ali študentje. Saj je pa poleg čitanja to tudi v resnici najlepša in najcenejša zabava. Na vsak način lepa in cenejša kot popivanje in veseljačenje. No, pa to dvoje je že itak kriza precej občutno prikrajšala...

Otvoritev in blagoslovitev mostiča čez Savo. (Medno.)

Dela čez mostiču, ki se gradi, kot smo poročali pred nedavnim, v Mednu čez Savo, se bližajo h koncu. Res je, da bi bilo vse že lahko nekaj preje dovršeno, da ni puščalo vmes deževje, vendar se bo kljub temu načrt, v katerega smo vsi gledali kot neverni Tomaži, v kratkem uresnil. Pred tremi meseci se je komaj ustanovilo Prometno društvo Medno-Tacen, ki si je nadelo hval vredno nalogo, zgraditi mostič, a prihodno — rožnensko — nedeljo se bo izročil že svojemu namenu. Otvoritev je zamišljena, da se izvrši kar najslavnejše. Blagoslov bo opravil g. dekan Zabret Valentin iz St. Vida. Sekajo se mlaji, plešejo venci; na nogah je staro in mlado za tako izreden praznik, kot je tak redek dan za priproste vasice. Mostiček je prava zanimivost. Zgrajen bo na žicah, ki bodo napete čez dva močna betonska podpornika. Žujim bo pridobila Šmarna gora novih oboževalcev; kajti ravno s te strani so za tuje najkrajše in najpogostejše stezice in pota povprek in za Grmado. Most radi velikih stroškov ne bo takoj plačan, zato se bo toliko časa pobirala mostnina. Ako bodo obiskovalci Šmarne gore vztrajali pri sedanjem razumevanju za stvar, bo gotovo kmalu mostnina odpadla.

Zgodba o božjeropni tatvini. (Sv. Gregor.)

Poročali smo v začetku avgusta o božjeropni tatvini dveh ciborijev. Zdaj naj še sporočimo potek in izid te zgodbe. Božjeropni zločinec Pirnat Anton ni sicer naš domačin, pač pa je pastiroval in hlapčeval toliko časa v naši župniji, da so mu bile razmere v cerkvi lahko dobro znane. Ono poslednjo nedeljo meseca julija se je splazil v zvonik ali cerkveno podstrešje, ko je po tretji jutranji uri odprl organist cerkev in odšel s svojim pomočnikom v zvonik slovesno zvoniti. Vso nedeljo od zgodnjega jutra do poznega večera je ostal v podstrešju, pa mu ni prišla na misel velika grehota oropati živega Boga v podobi kruha v taberakliji. Mu bo li zdaj v štirinajstih mesecih, ki mu jih je prisodilo okrožno sodišče v Novem mestu za nje-

Gustav Strniša:

Zemlja rešiteljica

(Nadstjevanje.)

Župnika je nadlegovala tudi težka srčna hiba. Ko se je nekega dne čutil posebno slabeza in šibkega, se je odločil in poslal Anico k Menceju, češ, da ga prosi, naj ga obišče, ker bi se rad z njim nekaj pomenil. Janez je takoj hitel v župnišče. Gospod Simon ga je prijazno sprejel in ga prosil, naj se vsede, češ, da mu mora nekaj zaupati.

Menceju se je zdelo, da je starček nekam v zadregi in sam je takoj omenil: »Če morda potrebujete moje pomoči, tedaj sem vam vedno na razpolago, saj me poznate!«

Župnik je počasi začel: »Težka skrb me muči in vam jo zaupam.« Zakašljal je, kakor bi mu bilo mučno nadaljevati. Ko se je pa ozrl v prijazne in dobre rjave oči svojega sosedu, ki ga je mirno in vprašujoče gledal, je nadaljeval: »Prijatelj Mencej, z menoj je pri kraju. Tega ne morem in ne maram povedati svoji nečakinji, ker vem, da bi jo preveč bolelo. Posvetoval sem se s svojim starim prijateljem zdravnikom, ki je bil te dni pri meni. On mi je odkrito priznal, da je bil že pred leti prepričan, da ne bom dolgo. Piškav oreh pač ne more postati zdrav. Bolezen me teži, ljudje se mi smilijo, ki jim ne morem pomagati in jim odpreti oči, saj jih ljubim kakor bi bili moje krvi. Počakal je nekoliko in se spet vprašaje ozrl v Menceja, a potem je zaključil: Veste li zakaj sem postal po vas? To je glavno, kar vam zdaj povem. Najbolj me skrbi moja nečakinja Anica, ki je pravi

angel. Vam jo zaupam. Nekaj premoženja ima. Postanite njen oskrbnik. Prosim vas, zavzemite se za njo! Ali mi morete storiti to veliko uslugo in mi objubiti, da boste skrbeli za mojo Anico kakor bi bila vaša. Če mi to objubite, bo moja zadnja ura lahka in potolažen bom umrl.«

Mencej je bil ginjen. Vesel je bil, da mu je župnik zaupal svoj najdražji zaklad. Objubil mu je, da bo skrbel za dekle kakor za lastno dete.

Zdaj je bilo treba obvestiti tudi Anico. Stric jo je veselo poklical, kakor bi se še pred minuto ne pogovarjal o smrti, temveč o kakšni veseli svatovščini. Prihitela je in smehtljaje ji je sporočil, da ga skrbi njena bodočnost, da sicer on sam menda še ni tako na koncu, toda poskrbeti mora vendarle tudi zanjo in vse urediti, saj človek sam ne ve, kaj se mu lahko pripeti in doleti ga lahko tudi smrt, saj je vendar že star.

Anica je bila takoj vsa zbegana. Zajokala se je, objela strica in ga prosila, naj ne misli na take stvari.

Zdaj je pričel govoriti Mencej. Rekel ji je, naj se vendar nikar ne razburja, če je stric tako previden, da vse preskrbi za slučaj, če bi se mu kaj pripetilo, saj s tem ni rečeno, da mora starček kar nenadoma umreti.

Počasi sta jo potolažila in objubila je, da bo vse storila, kar bo zahteval Mencej, če se stricu kaj pripeti, sicer pa on še ne sme umreti.

Mencej se je od starčka prijazno poslovil.

Smrt ne vpraša nikogar, ali je dobrodošja ali ne. Menda pride še raje tje, kjer se je bolj boje. Tudi Anica ni vprašala, ko je rekla prejšnji dan, da župnik še ne sme

umreti, kajti še tisti večer mu je postalo slabo in je kmalu izdihnil, zadel ga je mrtvoud.

Ko je naslednji dan prišel Mencej zgodaj zjutraj mimo župnišča, je prihitela k njemu Anica vsa obupana in objokana. Niti besede ni mogla spraviti iz sebe, takoj je vedel, da se je nekaj hudega zgodilo, vendar tudi on ni mogel verjeti, da bi gospod Šimen tako hitro zatislil oči za zmerom.

Sel je z Anico v župnišče. In zagledal je gospoda Šimna, ki je ležal mrtev v postelji pokrit z belo rjuho in čakal na pogreboč, da bi ga položili na pare. Obraz starčka je bil častitljiv in lep kakor bi mu smrt s svojim poljubom vdihnila novo življenje, da saj ga je vdihnila, ko je njegova duša splavala po plačilo v Večnemu v nebesa.

8.

Na našega znanca Pručko smo skoraj že pozabili. Zlaj, ko je bil spravljen v mirnem zatišju, se je kar malo poredil, seveda je ostal še vedno dovolj vitek in gibčen, saj je bil prave prava glista. Zadnje čase je postal tudi zelo šegav in zabaven. Nikoli ga ni tako veselilo živeti kakor zdaj, po cesti je vedno zadovoljno požvižgaval kadar je šel v službo. Le nad dolgočasjem se je včasih jezil in nad vsakdanjostjo, a ne za dolgo. Zdaj je bil ugleden uradnik, redno je vršil svojo dolžnost in kar priljubljen je postal. Ko je videl, da tihotapstvo ne preneha in da so kontrabantarji vedno bolj predrzni, je kmalu ugotovil, da delajo po nekakem sistemu, kajti vedno so prehajali tihotapci istočasno v mnogih skupinah čez mejo. Kjer so opazili, da jih straža zasleduje, so se takoj umaknili, dočim je druga ali tretja skupina srečno prišla čez mejo. Zajeli niso skoro nikoli nikogar in obmejna straža je vedno bolj po-

gov zločin, prišlo spoznanje njegove tako globoko propalosti? Na našega dušnega pastirja in na vse vernike je napravil ta bogoskrunski zločin tako globok vtis, da smo kar nemo čakali kakoga razvoja, ne da bi se česa lotili. Opravili smo Zveličarju prav globoko zadostilo pobožnost in vse drugo prepustili božji Pravicni in Previdnosti. In glejte, žalostni zavoljo tega zločina v naši cerkvi, smo bili silno oveseljeni po treh tednih po svoci: gregorjska ciborija sta dobljena po ljubljanski policiji. Kot čudež se nam je doadevalo in s silno radostjo smo sprejeli draga najdenca. Sicer sta bila radržta, toda k sreči prav nič pokodovana. Kako radostno so zapustili svetli zlatniki svoje koticke v starodavnih skrinjah, da so slavnostno oblekli zgubljene in spet najdene tako drage posede nebeškega Kruha. V spomin njihovega pragnenstva in sužnosti smo jim pritrtili pod stolpa srebrni ploščici z vezanimi napisom: Božjeronno vzet iz tabernaklja v noči 29.30. VII. 1934. od ljubljanske policije dobljen 22. VIII. 1934. Na Mali Smarjen sta spet začela v veliko radost vernikov svojo rzišeno službo ob angelski miri.

Koncert.

(Višnja gora.)

Višnja gora, poljeva deteta, z zanimanjem in radovednostjo pričakuje svoj njemski festival, pevski koncert, ki ga priredi stiško okrožje Pevske zveze na rožnensko nedeljo, 7. oktobra v Višnji gori. Nastopi nad 170 pevcev. Koncert se vrši ob lepem vremenu pred višnjegorskim župniščem, sicer pa v dvorani prosvetnega doma. Začetek po večernih. Koncert vodi in skupne točke dirigira g. Avgust Fabijan, organist v Višnji gori. — Ni malenkost pripraviti take koncert s samimi kmet-skimi fanti in dekletci sredi najbujnega jesenskega dela in popravljaja, ko morajo peval po siveva teži in poerčnic namesto k prepotrebemu počitku k vjam, potem pa pozno marekateri celo ura daleč domov. Upamo pa, da bodo pevci za svojo veliko požrtvovalost želi zasluženo plačila — priznanje in pohvalo! Znanci in prijatelji Višnje gore, na rožnensko nedeljo vse iskrena vabljeni!

Važna dobrodelna ustanova

(Dobrepolje.)

V Ponikvah, pošta Videm-Dobrepolje, se je ustanovila dobrodelni zavod sv. Teronika, kamor se sprejemajo stare, onemogle, počitka n okrepila potrebne osebe. Zavod ima dva razreda. V drugem razredu stane popolna oskrba Din 10 dnevno. Za prvi razred je na razpolago več sobe s ono po-

stojo in boljšo hrano. Prvi razred stane 30 Din dnevno. Zavod vođijo redovnice. Postroba je do-bra in vsotna. Vedno je na razpolago dohovnik in zdravnik iz Zdravstvenega doma.

Ta zavod je zelo primeren za občinske reveže, katerih občne maršike ne morejo domov dostojno preskrbeti, tu pa bodo za nizko ceno z vsem dobro preskrbljeni. Tudi skotarji, ki se doma z mladimi dostikrat ne razumejo, bodo tu lahko dobili mieno svetlje za večer svojega življenja. Stare deklet, kuharice in hlapei so maršikaj prav rvevci. Zavod jih bo rad sprejel in jim preskrbel tople koticke. Za upokoence in upokoence in za uradniške vdo-ve so prav primerne sobice prevega razreda, kjer bodo za 600 Din mesečno s vsem dobro preskrbljeni. Bolnikov in oseb, ki imajo kako nezaljivo bolezen, zavod ne more sprejemati v oskrbo.

To lepo, šlovelkoljubno ustanovo vsem, ki se za starostno preskrbo zanimajo, toplo priporočamo. Natančna pojasnila daje vedno Vodstvo Zavoda sv. Teronije v Ponikvah, pošta Videm-Dobrepolje.

Za čiščenje krvi

in proti slabi prebavi zahte-
vajte v lekarnah izrecno:

„Planinka“
čaj
Bahovec

v plombiranih paketih z varstveno zahtko
in imenom proizvajalca:

APOTEKA M. BAHOVEC

Ljubljana Reg. br. 76 od 5. II. 1922.

Spominski dan.

(Dev. Marija v Polju.)

Tuk. organizacija bojevnikov priredi prihodnjo rožnensko nedeljo »Spominski dan« padlim vojakom iz svetovne vojne. Spored je sledeči: Ob 6 sv. maši za padle ter pridiga č. z. vojnega kurata Fr. Bonača. Pri sv. maši poje moški zbor. Med cerkvenim opravilom bo tudi darovanje za brezposelne bojevnike. Po sv. ma-

ši pred vojnim spomenikom libera za padle, katero opravijo domači g. duhovniki, za tem kratak žalni govor, godba zaigra žalostno. Pevec pa zapoje »Oj Doberdoba itd. Po žalostni opravi pred spomenikom se vrši takoj redni občni zbor skupine bojevnikov v dvorani društvenega doma. Na občni zbor se vabijo vsi člani ter bojevniki, ki žele pristopiti v organizacijo. K maši zadušnici in žalnim opravilom se vabijo vsi farani.

Iz Zagrebške torbe.

Zanima vas kar vse, ne samo zagrebške sevice. Po naj vržem v torbo to, da se maršikateri hrvaški vinogradnik za usesi čehlja, čeprav je prejšnji teden Boga hvalil za lepe solčne dneve. Lahko se čehlja — pa mislim, da se tudi maršikateri slovenski. — Ker je trgal kisto, pa bi slučajno lahko. Saj je bila te v polovici septembra za leta trgalev, solnce sije pa sedaj je ostal in skorcem, ki žalostno stikajo, če je še kje kak pi-berk. V praksi bo pač ortalo zapisano: bila je lepa jesen, vino bo pa vseeno kisto. Razume se, da taka vino tudi nikake cene ne bo imelo. Še ga bodo zagorci nosili po tri dinarje liter — pa tudi stroje — čez zagrebško gorje 6 ur daleč v Zagreb, pa bo za veliko staklenico vina malo soli. — Te dni smo zvedeli iz Ljubljane novice, ki nas je v Zagreb kaj potrla. Da je odšel na večno pot g. Golob, Slovencev urednik, to nas je kaj razžalostilo. Pre-moči med nami so ga poznali, ko je kot »Slove-čev« dopisnik iz Zagreba vedno našel tako lepi besed, s katerimi je seznanjal slovensko javnost s našimi zadevami. Po svoji ljubezljivosti in delanosti je vsem tako k srcu prirastel, pa tudi naše potrebe so bile njemu tako dobro poznane, da je tudi na vplivnem mestu »Slovenčevega« urednika še vedno z vso vneto skrbel za to, da je opozoril Slovence na naše tukajšnje življenje. — Kaj je Sveti Rok? Ni in ni, pa še ni. Vedno se je ni-vleče. Nikomur se nič ne mudi, samo nam se, ki tako težko čakamo. Vedno se ropet uide kak z-pletel, mi se pa vadimo v potrepljivosti. — Te nedelje se je vršil občni zbor Slomiskovega prosvetnega društva, ki dobiva čimdalje važnejši pomen. Imelo bo dosti posla, predno bo v polni moči doseglo, kar je društvu glavni namen, da zajamli redno službo božjo za Slovence. — Prihodnje nedelje, 7. oktobra, prične društvo ropet s predševami. Za začetek bo prijubljena predstava najprej naše narodne igre »Naša kri« v Jeronimski dvorani popoldne ob 4.

ostrila svoje odredbe, da bi tlekom okom prišla.

Pručka je nekega dne trdil obmejnim stražnikom, da so tihotapci nekako organizirani, stražniki so se tu smejali, saj niso poznali njegove prebrisaniosti in njegovih življenskih izkušenj.

Možakarju so se kmetje smilili. Ljubil je stare očane in rad je bil v njihovi družbi. Večkrat mu je ta ali oni tožil, da gospodarstvo propada samo zavoljo tihotapstva. Stareci so tarnali, a mladina je delala po svoje, jih tmerjala s sitneži in se ni brigala za nikake opotmine več.

Pručka je videl prav tako globoko ali še globlje kakor ti stareci, saj so ljudje vedno manj delali, a vedno bolj lenarili, veseljali in popivali in v tem je slutil propast kmetijskega stanu, saj se je bolj in bolj zanimal za vse kmetске razmere in poznal je kmetov skrbi in težave kakor svoje lastne.

Ker mu stražniki niso takoj vsega potrdili, st je dejal, da ga pač ne poznajo in ne razumejo. Bil je kar užaljen, jezil se je in sklenil, da bo sam dosegel še boljši uspeh če se pridno loti in prične kar na svojo pest.

Ker ni imel preveč drugega dela, se je prav počasi pripravil za svoj lov. »Nič se mi ne mudi, prav nič ne,« si je vedno dejal in vse je premislil in prevdaril preden je sploh kaj ukrenil. Sklenil je zasledovati tihotapce prav kakor lovec divjačino vztrajno in do konec. Ni jih nameraval kar naznaniti, ker je hotel le spoznati najpreje tistega, ki ima med njimi prvo besedo in ki jim daje največ pobude. Ker je bil tudi vztrajen in potrpečljiv če je bilo treba, je zato ravnal se počasneje kakor bi lahko. Spočetka je hodil samo po gozdu kakor brez smotra. Opa-zoval je ptice, se ogledoval za reverenci in rad lezel pod kako drevo na kratak oddih. Vos čas pa je imel oči odrti in nesa budna.

Nobena vejica ni počila v bližini, da bi je ne čul in da bi ne porledal, kaj se je zgodilo.

Pručki se res ni mudilo, saj je minilo že kakih štirinajst dni, a še vedno je samo slepomislil po gozdu in ničesar opravil.

Toda bil je drugačen mož, kakor si je maršiko mislil. Ta čas je prešudiral ves god, spoznal poljsko in gozdno pot, vsak grm in vsako kotanjo. In ko je imel tisti del gozda dobro v spominu, je šel dalje. Zdal je vedel, da tam, kjer je vztrajal štirinajst dni ne more zaiti, pa če bi bila še tako temna noč. Napotil se je ob hribu blizu meje in pričel tam ogledovati teren. Straža ga je včasih že kar sunljivo gledala, a ker so vedeli, da je uradnik, so ga samo radovedno motrili in nazadnje ga je nadpreglednik vprašal, kaj ga tako zanima.

»I, kaj neki, tle kontrabantarji mi ne gredo iz glave. Vsa pota bi rad poznal, kjer se skrivajo ti tleki ko prinašajo svoje blago čez mejo.«

»Zakaj vas pa zanimajo?« ga je vprašal neki stražnik in ga nezupno pogledal.

»Ne bojte se, da bi sam šel med tihotapce, imam dobro službo in rajši tičim pri svojih trgovskih knjigah, kakor bi lazil tod okoli in se nastavljal vašim pihalnikom.« je odgovoril Pručka in šel dalje. Pustili so ga, čeprav je še vedno tako radovedno vse ogledoval.

Neki dan je hotel kreniti na drugo stran ob hribu, kjer je bila meja še bliže. Straža je bila na nasprotni strani daleč proč na svojem obhodu.

Ko je zavil Pručka okoli sivoga grmovja, je zagledal za streljaj pred seboj Tomaža, ki je hitel za smrečjem s težkim tovorom na rami in se je ves čas pazljivo oziral.

Pručki se je čudno in neverjetno zdela, da bi bil mladenič tako prodrzen, da bi si

upal v belem dnevu prenašati kontrabant vendarle ga je jel počasi slediti.

Mračilo se je, Čez polje se je razlival večerna zarja in obajjala vrhove smrek, ki so skrivnostno žareli. Rdeča luč je tu in tam prodrla skozi smrečje in obajjala steno po kateri je hitel Marfin sin.

Pručka je je rezal za njim in premišljeval svoje življenje. Spomnil se je na svoje pustolovščine, ki se jih je kesneje sramoval, a so mu ostale v duši kakor spomin na nekaj, kar je zagrešil in se ne da izpremeniti. Če se je spomnil na svojo kazensko karto, mu je kar zagomazelo po hrbtu. Da, da, ptič je bil slabše vrste in žalostno bi ga bilo tedaj posnenati. Spomnil se je, kite spretno se je znal izmikati možem pravice. A danes? Kako se je vse izpremenilo. Danes je sam zasledovalec, sam hoče izslediti tihotapce, posebno še tistega, ki je njihov kolevodja. Spomni se, kako so tihotapci šel pred nekaj leti, kako nedolžno je bilo tleto kontrabantanje proti temu, ki je danes, kakor nedolžna igra je bilo tedaj vse skupaj, a zdaj se je ta strast razpasla kakor kuga na devet vas na okoli.

In čim dlje je šel Pručka za Tomažem, tem bolj ga je nadlegovalo prepričanje, da mora biti prav tale Tomaž eden izmed glavnih, če ne glavni tihotapec. Čul je še večkrat o njem, a kar je slišal, je bilo samo slabo in nikoli ga ni nihče pohvalil tudi za najmanjšo stvar ne. To spoznanje je stilo Pručko, da bi mislil najslabše o fantu. Ker pa je bil moč nekaj sam tak nepridiprav, ni hotel nikogar takoj obsojati, čeprav je vedel, da je Tomaž zadnje čase se mater pretopal, se rval z Jostom in ga podil ob hite ter samo ležal in lenaril. Pručka je hotel v vsakem izgubljenem izslediti nekaj dobrega, kar bi ga zagovarjalo in ščitilo, češ, da ni še čisto izgubljen nepridiprav, on sam ne pri-

Vse za katoliško šolo

Francozi so ljudje, ki dobro vedo, kolikšnega pomena je vzgoja mladine za usodo pomanjzanežnega človeka in celega naroda. Hotoč dati svojim otrokom najboljšo vzgojo, jih katoliški starši pošiljajo v katoliške šole. Ker so državne šole brez vsake verske vzgoje, svoje otroke ljubeci starši ne marajo pošiljati dece v takšne šole. Nihova previdnost je tem bolj upravičena, ker so na teh šolah delujoči učitelji po ogromni večini organizirani v socialističnih in komunističnih zvezah. Zato pošiljajo

otroke v zasebne katoliške šole. Letno poročilo o katoliških šolah v Franciji za leto 1933 javlja, da je v tem letu obiskovalo te šole 927.499 otrok, dočim jih je leta 1930 obiskovalo 823.865 učencev. Plače za 29.253 učiteljev in učiteljic so znašale okoli 500 milijonov frankov. Ta vsota se zbere na Francoskem s prostovoljnimi darovi. Čast katoliškim Francozom, ki dajejo drugim katoličanom zgled in spodbudo!

RADIO

Program Radio Ljubljana od 4. do 11. oktobra:

Vsak dan: 12.15 Plošče, 12.50 Poročila, 13.00 Čas, plošče. — Četrtek, 4. oktobra: 18 O zaščiti živali, 18.20 Pogovor s poslušalci, 18.50 Plošče po željah, 19.30 Obletnica podpisa reške resolucije, 19.50 Čas, jedilni list, 20 Proslava 100-letnice obstoja zagrebške opere (prenos iz Zagreba), v odmoru čas in poročila. — Petek, 5. oktobra: 11.00 Solska ura: Ljubimo prirodo, 18.20 Narodne pesmi v tercetu, 19 Predavanje, 19.20 Pesni iz Primorja (plošče), 19.50 Čas, jedilni list, radio-program za soboto, 20 Prenos z Dunaja: Koncert dunajske filharmonije, 22 Čas in poročila, 22.15 Malo za zabavo malo za ples. — Sobota, 6. oktobra: 18 Radijski orkester, 18.30 Zabavno predavanje, 18.50 Plošče, 19 Zunanji politični pregled, 19.20 nacionalno predavanje, 19.40 Plošče, 19.50 Čas, jedilni list program za nedeljo, 20 Pevski zbor pravosl. kapele, 21 Radio ork. 22 Čas, poročila, 22.15 Plesna glasba. — Nedelja, 7. oktobra: 7.30 Orkester balalajk na ploščah, 7.45 Telovadba, 8.15 Poročila, 8.25 Org. koncert, 8.55 Versko predavanje, 9.15 Prenos iz trnavske cerkve, 9.45 Plošče, 10 Vpliv gospodarske krize na pravni položaj delavca in nameščena, 10.20 Vesela reproduc. glasba, Klavirski koncert, 10.40 Radijski orkester, vmes vok. koncert, 11.40 Mladinska ura, 12 Radijski orkester, 12.30 Fanfare, 16 Desin-

fekcija kot obrambno sredstvo proti nalezljivim kužnim boleznim, 16.30 Radijski orkester vmes operetne pesmi, 17.30 Recitacije, 20 Anksija Bosne in Hercegovine, 20.20 Vokalni koncert, vmes radijski orkester, 21.30 Citraški tercet, 22 Čas, jedilni list, poročila, radio-program za ponedeljek, 22.15 Plošče. — Ponedeljek, 8. oktobra: 13.40 Predavanje Narodne odbrane, 18 Šramel-kvartet na ploščah, 18.30 Bukarešta, vzhodni Pariz, 18.50 Radijski orkester, 19.30 Davorin Trstenjak in dr. Janez Evangel. Krek, 19.50 Čas, jedilni list, program za torek, 20 Prenos opere iz Zagreba, v odmoru čas in poročila. — Torek, 9. oktobra: 11 Solska ura: Potovanje s kolesom iz Ljubljane do Plitviških jezer, 13.40 Predavanje Nar. Odb., 18 Zabuvalni feljtoni, 18.30 Rad. ork., 19 Otroška ura, 19.20 Plošče za otroke, 19.50 Čas, jedilni list, program za sredo, 20 Jugoslov. gledališka umetnost, 20.20 Slovenski vokalni kvintet, vmes Rad. ork., 22.50 Angl. plošče. — Sreda, 10. okt.: 13.40 Predavanje Nar. Odb, 18 Komorna glasba, Radijski kvintet, 18.30 Harmonika pri nas in drugod (plošče), 19.00 Ob stoletnici združenja trgovcev v Ljubljani, 19.20 Plošče, 19.30 Predavanje, 19.50 Čas, jed. list, program za četrtek, 20 Prenos opere iz Ljubljane, v odmoru čas in poročila.

Paroplovno balkansko zvezo pripravljajo; oskrbovala bi paroplovni promet med vsemi balkanskimi pristanišči.

NAZNANILA

n Zveza absolventov kmetijskih šol priredi v nedeljo, 7. oktobra izlet absolventov s cele Gorenjske v okolico Smlednika po slededem načrtu: ob 8.30 ogled gospodarstva g. Lazaričja v Sv. Valburgi; ob 10 sv. maša; ob 11.30 pri g. Burgarju v Hrašah loženi sestanki, in sicer ustanovni občni zbor kamniške podružnice ZAKŠ, tovariški sestanek članov iz Kranjskega okraja, redni sestanek ljubljanske podružnice in sestanek članov kamniške podružnice; ob 12.45 kosilo, ki ga je treba naprej naročiti pri g. Burgarju za 7 Din; ob 13.80 skupno zborovanje, ob 16 ogled gospodarstva g. Burgarja. Tovariši, pridite polnoštevilno!

n Dr. Krekova gospodinjka šola, Ljubljana VII — Šiška bo priredila za kmetisa in delavska dekleta iz ljubljanske okolice in od drugod 10 tedenski gospodinjko-kuharski tečaj. Priglasje sprejema vodstvo tečaja do 10. okt. Pojasnila se dobe na zavodu brezplačno. Vpisnina 120 Din. Zunanje plačajo dnevno 8 Din; notranje učenke pa po 600 dinarjev na mesec.

n Dom duhovnih vaj pri sv. Jožetu nad Celjemo: Tridnevne tečaj oddeljenih duhovnih vaj se začne za žene v soboto 29. sept. ob 6 zvečer, za dekleta v soboto 20. oktobra ob 6 zvečer. Priglasite se pravočasno! Prijavi pridenite znamke za odgovor! Vzdrževalnina za ves čas je 75 Din.

n Važna ustanova za kmetisa in obrtnika. V Ljubljani deluje, kakor znano, s velikim uspehom Dopierna trgovska šola, v kateri se vsakdo nauči vseh trgovskih in združajnih predmetov, kakor kajigovodstva, korespondence, združajništva, vseh tujih jezikov itd., pa mu ni treba hoditi v šolo, temveč dobi vse predavanja na dom in jih doma sam čita in se jih nauči. Ta šola je velikega pomena tudi za vse one, ki jim je iz kakršnihkoli vzrokov otežkočeno študiranje, ker le na ta način in brez velikih stroškov pridobne na izobrazbi in se priklonijo do boljšega kruha. S 15. septembrom je začela šola z rednimi tečaji. Ker je za mnogo interesentov, ki se niso mogli doleje vpisati, je sklenilo vodstvo šole, da ustreže njihovim željam in otvori 12. oktobra nove redne tečaje z šestimi predavanji in pravicami, kakor jih imajo učenci, vpisani do 15. septembra. Šolnina je znatno znižana. Kogar zanima in ima voljo za učenje, naj piše na Dopierno trgovsko šolo v Ljubljani, Kongresni trg 2—II.

mer je vedno cenil svojega očeta, čeprav mož ni bil kaj prida. A ta Tomaž bunka svoje roditelje, ki ga še žive po vrhu.

»Sicer pa sum še ne dokazuje krivde!« je zamrmral Pručka in se podvival za Tomažem. Naenkrat je opazil, da fanta ni nikjer. Izginil je kakor kača. Pručka je jel gledati okoli sebe, a ni ga mogel izslediti. Zljaj se je pričel jeziti sam nad seboj, da se je moral tako zamisliti, da je na tihotapca pozabil, ki je najbrže ušel po kaki stranski poti.

Pručka se je vrnil v vas. Bil je kar razburjen, da ga je ta mlečozobnik potegnil. Za trenutek se je moral oddahniti v gostilni, kjer je izpil kozarec dobrega vina in jo potem mahnil k Menceju.

»Kaj boš povedal Pručka!« ga je vprašal Janez, ki ga je dobro poznal in je vedel, da mož nikoli ne pride brez vzroka k njemu čeprav ga sam večkrat vabi.

Pručka se je popraskal za nesesom. Nekaj v zadregi je bil, ko je odvrnil:

»Te vrage bi rad izsledil, posebno še tistega, ki je kolovodja teh kontrabantarjev. Drugi so menda bolj njegovo orodje, če bi tega našli bi tihotapstvo kmalu opešalo.«

»In tebe veseli stikati za njimi!« se je začudil Mencej in ga vprašaje pogledal.

»Seveda, zato sem pa prišel k tebi.«

»I. kako naj ti pa pri tej stvari pomagam!« se je čudil Janez Pručkovim besedam.

»Preskrbi mi dopust za štirinajst dni. Do tedaj jih bom že spravil v vrečo in ušel tistega glavnega poštenjaka.« je odvrnil Pručka.

Mencej je pomišljal:

»Ali se ne bojiš, da bi kmetje ne bili čezni na te?«

»Čemu neki? E, zato nikar ne skrbi, Pručka ne bo nikomur skrivil lasu. a poma-

gal bi jim rad. Veš, samo komarja je treba zadel, pa so vse muhe krotke!«

»Pa nastopi jutri svoj dopust, če misliš, da boš kaj dosegel,« je dejal Mencej, ki je bil zdaj predsednik združe in je dobro vedel, da je ta čas v pisarni tako malo dela, da ga za vsak slučaj opravi tudi on sam.

Pručka je veselo odzvilgal po stopnicah in zadovoljno mrmral sam s seboj:

»To bo res nekaj za mene, kar me bo bolj osvežilo kot ne vem kaj. Zdaj pa kar na delo!«

In že tisti večer je odšel na prežo, a nič ni opravil. Drugi večer je pa prikoral v hosto z nahrbtnikom na rami, v njem je imel spravljeno ponjavo in za gostim grmičjem si je postavil majhen šator:

»Tako! Tukajle nekje je zadnjič izginil tisti nepridiprav. Zdi se mi, da jo bodo kontrabantarji danes ali jutri primahali tod mimo. Zdaj mi niti miš ne uide, še manj človek! Ušesa imam tenka kakor podlasica in nihče mi ne bo odpelal.«

Pručka bi se pač premislil in bi ne postavil šatora kar za grmičjem, če bi vedel, da ga je nekdo za stezo opazoval in se mu hudobno režal in ta nekdo ni bil nihče drugi kakor Tomaž sam, ki se je kar čudil, da je Pručka tako neumen, da si postavlja še šator in opozarja tem bolj ljudi na se, a ni vedel, da je Pručka na vse to že mislil, a se iz gole občestnosti ni hotel odpovedati boljsemu ležišču pod ponjavo, češ, naj pride kdor hoče, on bo že ukrenil kar bo dobro in prav.

Pručka je imel nekaj čudnega na sebi. Včasih ga je kar mahoma prijela muha in takoj je opustil svoj prvotni naklep ter se vneto oprijel drugega. In taka muha ga je pičila ta večer. Morda je podzavestno slutil kako nesrečo ali kaj, on o tem pač ni raz-

mišljal in tudi nikoli okleval, kadar se je na kaj spomnil, ampak kar storil je kakor mu je ukazal njegov naravni nagon, ki ga je imel v sebi in ki ga ni nikoli varal.

In tako je hotel kar nenadoma razdreti svoj šator, pa se je že naslednji hip udaril s pestjo po čelu in se zarežal svoji neumnosti rekoč:

Šator bom kar pustil, dober vabnik bo. Sam pa pojdem leč nekoliko dalje, morda mi tudi to prav pride!«

Odšel je kakih dvajset korakov proč od šatora v goščo, kjer se je ovil v svoj plašč se vlegel in kmalu sladko zaspal.

Noč je ležala v gozdu. Vse je bilo mrko in tiho, ovito v mračino in pokoj. Le včasih se je začulo pritajeno pokanje vej, enkrat se je oglasila sova in zaskovikala s svojim žalostnim glasom.

Pručka je vse slišal v nekakem polusnu, a ni se za to menil, ker je vedel, da ni vse skupaj nič posebnega in je tak ropot v gozdu pač običajen. Sicer ni bil popolnoma vzdrmljen in je spal, vendarle je bil njegov spanec tako lahek, da je možakar za enim ušesom nekako prisluškoval.

Tedaj je začul v bližini tibe korake. Ze se je vzpel kvišku in se kakor spretna mačka splazil proti grmčju, kjer je imel svoj šator. Prisluhnil je in napel oči. Za grmičjem je zagledal svojega mance Tomaža, katerega je takoj spoznal. Poleg njega je stal še drug fant, velik in širokopleč. Sopotela sta si in dobro je čul Tomaž, ki je imel prvo besedo in se je siloma premagoval, da ni glasno kričal, kajti na zariplem obrazu se mu je videlo, da je silno jezen, ko je tiho pripovedoval tovarišu:

(Nadaljevanje prihodnjšč.)

Naročajte »Domoljuba«!

RDEČA NEVARNOST

(Nadaljevanje.)

Ker so bili boljševiki popolnoma nezmožni celo za socializacijo industrije, kaj šele za socializacijo kmetiškega gospodarstva, jih je vedno bolj grizlo, da je delala tista industrija, ki so jo oddali v zasebni zakup, mnogo boljše, cenejše in solidnejše nego socializirana državna. Nič ni namreč glasnejše postavljalo na laž njihovih kričavih komunističnih gesel in dokazovalo nesposobnost marksističnih načel za prilagoditev živim življenjskim potrebam in razmeram, nego ta dejstva, ki so bila vsakemu očita. Ker pa na kako trano žrtvovanje svojih komunističnih načrtov nikoli niti mislili niso, je postal Nep boljševiškim oblastnikom že za časa Leninove boleznii več kot neprijeten. Nagajali so zasebni proizvodnji povsod: poviševali so davke zasebnim obratom, poostrevali delavsko zakonodajo in krašali delovni čas, odirali zakupnike pri dobavi surovin itd. Ko jim je šlo še to prepočasno, so začeli preganjati še posamezne zakupnike, češ da so protirevolucionarji. Ker se je vkljub vsem preurejevanjem izkazovala tudi socializirana državna trgovina za nesposobno voditi izmenjavo blaga, je zavladal že l. 1926 ponovno povsod največji gospodarski nered. Mestom je primanjkovalo živil, vsem pa industrijskih potrebščin. Boljševikom je manjkalo onega poguma, ki ga je pokazal l. 1921 Lenin, zato tudi niso hoteli priznati svojih zablod ter odpraviti komunistično eksperimentiranje še v veliki industriji, temveč so rajši nalagali prebivalstvu še vedno nove in nove žrtve, samo da izsilijo izvedbo svojih komunističnih zamisli. Dvigali so davke itd., obenem pa začeli uvajati izdajanje raznih potrebščin le na karte. Splošno pomanjkanje je nujno vodilo k cvetočemu — verižništvu med mestom in vasjo, ki so ga vodili zlasti — »kulakii.

»Kulakii so bili v nekdanji caristični Rusiji večji kmetje, ki so obenem prodajali žganje, posojali sovaščanom denar za oduške obresti itd., skratka: nekake vake pijavke. Po revoluciji je ta sloj skoraj izginil, kajti zemlja je bila prilično enako porazdeljena in za časa inflacije se je bil kmet osvobodil vseh bremen. V letih svobodnega gospodarskega udejstvovanja za časa Nepa so po ruskih vaseh mnogi zanikarneži, kakršnih je bilo spričo tamošnjih nekulturnih razmer vedno dovolj, zopet osiromašili, a pridni in podjetni so se še bolj opomogli. Ko se je potem okrog l. 1926. začelo v boljševiških vrstah pojavljati nezadovoljstvo z Nepom, so tudi po kmetih proglasili kratkoma vse trdnjše kmete za »kulake« ter jih začeli gospodarsko dušiti (zviševali so jim davke l. dr. S tem so pa udarili ravno po onih, ki so imeli največ zaslug, da se je v zadnjih letih poljedelska proizvodnja zopet znatno popravila. Nujna posledica te zaslepljene politike je bila, da se je začela površina obdelane zemlje vnovič nevarno manjšati.

Te razmere v mestih in na vasi so postavile l. 1927. boljševike pred odločilno izbero: ali naj prenehajo z izvajanjem komunizma še v veliki industriji, ki je vse zajedala, ali naj pa skušajo izvesti zopet enoten gospodarski sistem povsod, to je popolno socializacijo vsega gospodarstva? Vnelo se je živahno prerokanje v boljševiških vrstah: generalni tajnik stranke, Stalin, je bil za nekoliko preusmerjeno nadaljevanje Nepa, a najpopularnejši mož po Leninovi smrti, Trockii, je bil za popolno socializacijo vsega gospodarstva v smislu čistega in doslednega komunizma in je Stalinu očital, da se zavzema za »kulake«. Vsi so pa čutili, da postaja sedanje polovičarstvo nevzdržno. Boj med Stalinom, ki so ga podpirali centrumaši in desnitarji, ter Trockim, je tekol l. 1927. izrpolval vse moči stranke, ko je bil pa meseca decembra l. 1927. končan s popolnim porazom Trockega in je postal Stalin vse-mogočni diktator stranke in države, je začel iskati izhoda iz vedno hujše gospodarske zagate. Hitro je uvidel, da je boljševiška diktatura nujno zvezana s komunističnim gospodarskim

redom, zato ni smel več na desno in je izbral pot, ki jo je zahteval že Trocki, to je na levo. Prvih deset let boljševiškega gospodarstva, ko je primanjkovalo le posameznih potrebščin, so se vedno izgovarjali s »prehodnimi težkočanic«, a sedaj, ko je zmanjkalo vsega, seveda tudi niso mogli priznati popolnega poloma svojih komunističnih zamisli, temveč so valili krivdo na »kulake«, »saboterje« itd. Začeli so z ognjem in mečem preganjati »skrivce«, uprizorili so nekaj procesov, ki so vzbudili zgražanje vsega sveta (n. pr. Sahti proces i. dr.) ter se odločili za radikalnejšo gospodarsko socializacijo, za industrijo in proti kmetom. S kričavo propagando so prepričevali prebivalstvo, da je nastopil trenutek popolne socializacije vsega gospodarstva, ki bo končno odrešila in osrečila vse.

Organizirali so celo armado strokovnjakov, ki naj bi preiskali natančno vse rusko gospodarsko, kulturno in socialno življenje, ga rešili iz dotedanjega nereda in zajeli v točen in natančen delovni načrt za bližnjo bodočnost. Glede glavnih načel so si bili na jasnem že na zimo l. 1927. ter jih meseca decembra sprejeli tudi na XV. strankinem kongresu. Tedaj je Stalin dejal: »Socializem bomo zgradili s kmeti pod vodstvom delavskega razreda, kajti z diktaturo proletariata so nam dani vsi pogoji, da premagamo vse notranje težave.« Sklenili so sprejeti Stalinovo »generalno linijo« (glavno smernico), Nep odpraviti in uvesti strogo »načrtno gospodarstvo«. Do jeseni l. 1928. so bile izvršene vse podrobne priprave in boljševiške oblasti so z velikansko reklamo proglasile, da stopa s 1. oktobrom 1928 v veljavo nov, velikanski ter skozi in skozi socialističen gospodarski načrt, ki naj končno izvede v Rusiji komunizem. Zadnji podrobni načrti so bili odobreni dne 28. maja 1929. Ker je bila njih izvedba zamišljena v petih letih, so ga nazvali »petletka« (rusko: pjatiletka). Velikopoteznost »petletke« je vzbudila izredno pozornost vsega sveta in še večje navdušenje vseh občudovalcev boljševizma, ki pa občudujejo in zagovarjajo itak vse, kar pride iz Rusije, čeprav doživlja tisti trenutek morda tam že najhujši polom.

Osnovna misel petletke je bila uničiti zasebni kapitalizem, ki se je bil za časa Nepa zopet pojavil in ki je bil postal boljševikom zopet nevaren. V to svrhu je bilo treba takoj izvesti popolno in brezobzirno socializacijo vsega gospodarstva. Prepričani so bili, da bo komunistični družabni red končno uresničen le, če Rusija v tehniki in industrializaciji druge kapitalistične države še prehití. Dne 19. septembra 1928 je dejal Stalin: »Če hočemo uresničiti dokončno zmago socializma, moramo kapitalistične dežele dohietati ali celo prekositi.« Da to dosežejo, so sklenili ubiti zadnje sledove kapitalizma, povečati vso proizvodnjo za 100—300%, zgraditi celo vrsto ogromnih novih tovarn, ki bi jih popolnoma osvobodile gospodarske odvisnosti od inozemstva, socializirali tudi kmeta in ustvariti deželi potrebne kulturne pogoje za izvedbo in življenje teh načrtov. Stroške za njih uresničenje so preračunali na 95—104 milijarde rubljev¹ (po tedanji vrednosti okroglo 2500—2800 milijard dinarjev). Od teh naj bi dali 13 milijard kmetje, 29,5 bi dobili iz dobička državnega gospodarstva, 10 iz proračunskega dobička, 6,8 bi prispevale konsumne zadrage, 3,2 bi dobili iz notranjih posojil, 1,2 pa iz inozemskih kreditov, a 30 milijard so upali prihraniti z znižanjem proizvodjalnih stroškov.

¹ »Sabotažec« imenujemo zlobno poškodbo strojev ali drugačno premišljeno oviranje rednega obratovanja.

² Uradna vrednost rublja je bila določena l. 1922. na pol (0,515) dolarja. S stroginimi prisilnimi odredbami vzdržujejo to vrednost na papirju še vedno, toda na resnični kupni vrednosti je izgubil od tedaj že skoraj dve tretjini. Točno preračunavanje v dinarje je zato sploh nemogoče, mi jemljemo za 1 rubelj 27 dinarjev.

RAZNO

Za skupno kolektivno pogodbo. Delavstvo pri maribor. mestnih podjetjih pravzaprav nima nobene pogodbe, temveč je zaposleno le po nekakem pravilniku. Sedaj pa je nastalo v nekaterih podjetjih gibanje, naj bi se ta pravilnik nadomestil s pravo pogodbo. Kakor doznavamo, se bavi s tem vprašanjem tudi izdelavstvo mestnih podjetij ter pripravlja osnutek skupne kolektivne pogodbe za vsa podjetja, ki naj bi vsebovala le posamezne določbe za vsako podjetje posebej.

Ureditev rudarskega zavarovanja. Rudarske strokovne organizacije so imele zadnje čase večkrat posvetovanja o tem, kako rešiti rudarsko zavarovanje, ki ga vodijo bratovske skladišnice. Pokazali so se za pet novi primanjkljaji. Sedaj izključujejo načrt, da se to važno vprašanje končno reši. Po načrtu bodo k ureditvi prispevale občine, banovina in država. Od občin niso mišljene sponzore, v katerih območjih se nabujajo industrije, ampak tudi domovinske občine rudarjev, ki bodo z ureditvijo tudi nenevarnosti, da jim jim onemogli rudarji na starost padli v breme in oskrbovanje. Pripetki za zavarovanje bi se zopet povšah na 1%. Z vsem tem se bo zhrati fond 20 milijonov dinarjev in bo došlo celokupno zavarovanje trdno podlago. Rudarji pa bi s tem bili obvarovani vednega strahu, kaj bo z njimi v službi nesreče, boleznii in starosti.

Kdor še ni dopolnil 5 let, se ne sme zaposliti. Tako se glasi najnovejša odredba nemške vlade. Vsi zaposleni izpod 25 let se imajo odpustiti in nadomestiti s starejšimi močmi. Izjeme so dovoljene le v gotovih slučajih. Mladi Nemci se imajo pritegniti v delovna taborišča, kjer se bodo zaposlovali pri javnih delih.

Peki imajo v Avstriji osemurni delavnik. V delom prično ob 4 zjutraj. Čas od 20 do 4 zjutraj se računa kot sobni čas in mora počivati vse delo, razen predpriprave. Mladoletni se pa sploh ne smejo zaposliti (do 18. leta) pod četrto uro. Izjeme so le redko dovoljene. Nedejski počitke je izred. Kruh je nekoliko dražji kot v Jugoslaviji: polhelega prodajajo po 5,50 Din kilogram. Delavske plače so razmeroma boljše kot pri nas. Mojster mora izučena pomočnika obdržati v službi vsaj še 3 meseca.

**== Kupujte pri tvrdkah, ==
ki oglašajo v „Domoljubu“!**

Več varčevanja

»Trgovski list« priobčuje uvodnik, v katerem znova opozarja na potrebo varčevanja ljudi v državni upravi. Ne da bi hoteli kritiko izrabljati v zahrbtno namene, priobčujemo sledeče izvlečke:

Varčevati je treba le pri vseh izdatkih, ki ne donajajo splošnosti nobene koristi, in tu je mogoče doseči prav velike uspehe. Ali je res treba, da smo zastopani na vsakem kongresu, kar velja mnogo, a ne da nobenih pravih dobitkov? Treba odpraviti pa tudi vse nepotrebne upravne stroške. Nepotrebni pisariji je mnogo preveč, a vse te pisarije veljajo. Ruzne komisije pomenijo obremenitev podjetnika do te mere, da zaradi njih rajši opusti svojo zamisel. Službena potovanja so ponekod postala že tako redna navada, da prebijejo neateri več dni na službenih potovanjih, ko v uradu. Poenostavljenje uprave bi prihranilo drzavi stotomilijonske izdatke, ki bi mogli že sami dati davkoplačevalcem potrebni oddih.

Posebno veliki prihranki pa bi se dosegli, če se država ne bi vmešavala v posle, ki jih ne more voditi s tem uspehom, ko zasebna podjetja. Kaj je treba, da država prevzame posle izvoznikov. Samo ponesrečeni izvoz pri

žita je veljal državo par sto milijonov Din v denarju. Kaj treba, da prevzame država posle, ki so jih dosedaj zasebniki z uspehom vodili? Pri državnih podjetjih bi se mogli nadalje doseči ogromni prihranki. Obveljati bi moralo že načelo, da se vsa državna podjetja, ki ne donajajo dobička, prodajo zasebnikom. Imeti podjetje, za katero je treba plačevati milijonsko izgubo, je napaka, ki jo je treba takoj odpraviti.

Pa tudi več nadzorstva pri državnih podjetjih je treba. A ne omeja, ki s svojimi zveženimi predpisi dejansko onemogoča vsako resnično nadzorstvo, temveč nadzorstvo, kakršno je vpeljano v zasebnem gospodarstvu, ki malo velja, a dobro učinkuje.

Povsod so mogoči brez škode za dobro delovanje državne uprave veliki prihranki, če bi že enkrat prodrlo spoznanje, da so v času, ko mora davkoplačevalec do skrajnosti omejiti vse svoje izdatke, tudi vsi navedeni in podobni izdatki napačni.

Več pravega varčevanja v državni upravi je odločna zahteva do skrajnosti navitega in to treba že enkrat spoznati in se po tem ravnati — da ne bo prepozno.

„Škof Akšamovič in Sokol“

Pod navedenim naslovom priobčuje »Kmetički list« članek, v katerem sporoča, da so otvorili v Petrovaradinu pri Novem Sadu nov sokolski dom, ki ga je blagoslovil sam katoliški škof v Djakovu dr. Anton Akšamovič. Ker bi ta ali oni mislili, da je omenjeni cerkveni škof storil nekaj, kar se ne strinja s sklepi katoliških konferenc, naj podamo pojasnilo, ki ga priobčuje dubrovniška »Narodna svijest«, št. 38 z dne 19. septembra 1934. Glasi se:

Sokolsko društvo v Petrovaradinu je vložilo prošnjo na djakovskega škofa, da osebno blagoslovi dom in zastavo sokolskega društva. Ordinarijat je odgovoril, da je pripravljen odobriti blagoslovitev doma in zastave. Poziva pa sokolsko društvo v Petrovaradinu, naj pri istoj oblasti poda pismeno izjavo, da so katoliški člani tega društva v vsem vdani in zvesti katoliški Cerkvi. Poleg tega ordinarijat želi, da se na seji sokolskega društva določi, kateri cerkvi pripada večina članov sokolskega društva v Petrovaradinu in to z ozirom na sklepe katoliškega episkopata, da se društveni domovi in društvene zastave na prošnjo društvenih predstavitev blagoslovijo po

duhovniških katoliške Cerkve tam, kjer večina članov pripada tej Cerkvi.

Na odgovor knezoškofijskega ordinarijata je sokolsko društvo v Petrovaradinu podalo pri župnem uradu v Petrovaradinu izjavo, odobreno tudi od sokolske župe v Novem Sadu s sledečo vsebino:

Mi podpisani katoličani izjavljamo v imenu vseh članov krajevnega sokolskega društva v Petrovaradinu, organiziranem v Zvezi Sokola kraljevine Jugoslavije, da izpovedujemo krščansko vero, kakor jo tolmači sveta katoliška Cerkve in da v vsakem oziru ostanemo zvesti člani sv. katoliške Cerkve, vdani cerkvenemu poglavarju, posebno vrhovni glavi svetovne katoliške Cerkve sv. očetu papežu. V Novem Sadu IV., dne 12. julija 1934. Slede podpisani tajnika, blagajnika in starešine.

Izjava sokolskega društva v Petrovaradinu, odobrena od sokolske župe v Novem Sadu, je v skladu z nedavno tudi v »Domoljubu« priobčeno izjavo ministra za telesno vzgojo, gosp. dr. Angelinoviča in je — če bo iskreno izvedena v vsej državi — velikega pomena za državno telovadno organizacijo.

pisateljevega rojetva je izšla ena najlepših njegovih knjig že drugič. Knjiga je poučna za vsakogar, saj ne zna nihče tako napesto in nazorno popisovati življenja v naravi, kot je to znal Erjavec. Knjiga je polna kepih, jasnih slik najrazličnejših živali. Za god. Miklavža ali kakršnokoli darilo je knjiga nadvse primerna.

Knjižniški oglednik V zbirki Zakoni in uredbe 37. zvezek sta izšli: Naredba o mrliškem preglednem redu ter Navodil za mrliške preglednike. (30 strani, 5 Din.) Ker je dobila naredba že obvezno moč, prenehajo vsi stari predpisi, ki so doslej o tem predmetu veljali v dravski banovini Mrliškim oglednikom in vsem, ki imajo opravka s pregledi mrlitev, knjižico priporočamo. Naročila sprejema Jugoslovanska knjižarna in Ljubljani.

Dr. Drago Ulaga: »Knjiga o sportu. 8 pravkar izdano knjigo Mohorjeve družbe v Celju je izpolnjena velika vrzel v slovenski strokovni literaturi. Vsek sportnik in ljubitelj sporta bo knjigo z veseljem pozdravil, saj je po izjavi kritikov odlično delo — vsakemu sportniku neobhodno po-

Moške obleke

vseh kvalitiet in tazon Vam poceni nudi.

TRGOVSKI DOM
Sternecki
Tovarna perla št. 11-1216X

Celje št. 19

Din 250 — obleke iz ševjota. Din 325 — obleke iz meltona. Din 550 — obleke iz kamgarna. Din 375 — sportne obleke. Din 350 — zimska suknja kratka. Din 415 — zimska suknja dolga. Din 290 — Hubertus plašč. Din 90 — 104 — 110 — fantovske obleke.

Zahtevajte cenik in vzorce, kateri so Vam pošljemo brezplačno. Obleke po meri se izdelajo v dveh do treh dneh.

trebno. Knjiga je razkošno ilustrirana in ima tole vsebino: Peta in cilji telesne kulture; Olimpijske igre neskaj in sedaj; Naloge sportnih organizacij. Posebne vzgojne naloge slovenskega sporta. Sport in ženski sport v praksi; Training in tekme. Pripravljalne vaje. Lahka atletika. Plavanje. Water-polo. Skoki in vodo. Nogomet. Smučanje, ljudski sporti. Drganje. Teška atletika. Sabljanje. Lawn-tenis. Kolesarstvo. Veslanje. Rugby. Golf. Telesni strokovni izrazi in tuji. — Cena: brošura izvod za ude Din 33, za neude 44 Din; vezan izvod za ude Din 42, za neude Din 56.

Knjižice rajhenburških romarjev pred stolnico v Zagrebu so lepo izpadle in se dobe pri »Varstvu«, Ljubljana, Tyrševa c. 17, kos po 5 Din s poštnino. Plača se lahko tudi v znakah.

Zelo ugodno baje potekajo pogajanja med Bolgarsko in Grčijo.

Anglija neče prevzeti obveze, da bi tudi z orožjem branila neodvisnost Avstrije.

Za sprejem v Zvezo narodov je zaprosila država Afganistan.

Ker so bili narodnosocialističnega mišljenja je bilo samo na Koroskem odpuščenih iz službe 109 učiteljev.

Do ostrih demonstracij proti japonskim naselencem je prišlo v mnogih krajih Združenih držav Severne Amerike.

Novo slatnike s starim avstrijskim dvoglavim orlom po 100 šilingov izda Avstrija.

Zena italijanskega prestolonaslednika je povila hčerko, ki so ji dali ime Marija Pia.

Odlična kakovost češkoslovske armade se je pokazala pri nedavno končanih orožnih vajah.

2064 mrtvih in 13.335 ranjenih je zahteval zadnji siloviti vihar (tajfun) na Japonskem.

Zaradi vzhodnokitajske železnice v Mandžuriji so se Rusi in Japonci sporazumeli. Rusija dobi 170 milijonov funtov

DOBRO ČTIVO

»Misijonski koledar 1935. Letnik XVI. Velika omerka, 128 strani. Groblje-Domžale. Cena 10 Din. — Misijonski koledar ima prednost vseh dosedanjih in jih celo prekaša. Naslova slika je čisti barvna. Notranjost krasi 90 slik in vinjet. Vaska stran nudi očem novo lepoto in zanimivost. Vsebinsko je poučna, a obenem mikavna in zabavna. Deloma je opremljena z zemljevidi. Nekaj naslovov: Afrika, dežela skrivnosti. Knoblečar in njegovi. Ljupopo, skrivnostna reka. Slovenci v prefekturi Lydenburg. Zamorski Pavliha. Dajte nam milijonarje. Čvet in ponos lastnega plemenca. Japonci in njeni problemi. Misijonsko leto 1933—1934. Čaveta. (Povest.) Molitev in žrtev... Naroča se v Misijonski tiskarni, Domžale-Groblje. — »Domače in tuje živali v podobah.« Slovenščina mladini v poduk in kratke časopisne France Erjavec. Založila Jugoslovanska knjižarna in Ljubljani. Cena vezani knjigi Din 90. — Za stotnico

Stalin je praznovreren

Tudi veliki može so praznovrereni, dasi nočejo tega priznati. Ruskega samodržca Stalina, ki ga imenujejo v Rusiji jeklenege moža, je nedavno ogovorila ciganka, češ, da mu hoče prerokovati bodočnost. Stalin je bil ravno dobre volje in je prav rad poslušal cigankino prerokovanje. »Pokažite mi čevlje,« je rekla, in Stalin je nekoliko začuden dvignil eno nogo višje. »Glejte,« je rekla, »ti-le podplati pomenjajo veliko rusko državo — obširno, močno, trdno. Trajala bo dolgo, dolgo, neskončno.« Stalin se je nasmehnil. »Ta-le peta,« je nadaljevala ciganka, »pomenja tvojo moč.« Nekaka senca je preletela cigankin obraz. »Toda vidim, da peta ne drži dobro,« Je to slabo znamenje. Rusija bo obstala, prišel bo pa mož z močnejšimi petami in večjo močjo in bo zavzel tvoje mesto.« Stalin je ciganko obdaroval in čmeren odšel. »Neumnost,« je dejal sam pri sebi. Toda dobra volja ga je za ta dan minila. Čez nekoliko časa so pa videli njegovega slugo, kako hiti z nekim zavojem pod pazduho. Zginil je v čevljarski delavnici...

Še par drobnih novic

280 rudarjev je postalo žrtve eksplozije v crefordskem premogovniku v Angliji.

530.000 volivcev je v Posaarju.

Zaradi poverbe javnega denarja so zapeli vrhovnega nadzornika romunskega orožništva generala Dimitrescu.

Obsedno stanje nad vso državo je proglašila španska vlada.

87 vagonov tobaka je prodala Madjarska v Francijo.

Veliko število konj je nakupila Nemčija v Avstriji.

Pogajanja za sklenitev gospodarske zveze se vrše med Japonsko in Nemčijo.

Več kot štirideset milijonov funtov šterlingov so dali preteklo leto Angleži za kinovstopnice.

Na vsakih 80.000 prebivalcev pridejo v Mehiki — trije duhovniki.

60.000 bojevnikov je prosilo te dni za mir v francoskem Lurdu.

Turški vladar Kemal paša se baje poroči z eno sester albanskega kralja Zogua.

70 letnico rojstva praznuje ta dan neizprosen voditelj Slovakov prelat Hlinka. Bog ga živi!

350 letnico naselitve Hrvatov so te dni proslavili v južnomoravskem Dobrem Polju in Novem Prerovu.

Tisoč delavcev je začelo stavkati v madjarskem premogovniku v Pečuhu.

11 milijonov brezposelnih je še vedno v Ameriki.

100 hiš je upepelil požar v italijanski občini Sinopoli.

Naznanjam p. n. občinstvu, da sem prenovil in zboljšal svoj valjčni mlin ter da zopet redno obratujem. Preozemam žito v zameno za moko in nudim prvovrstno moko in vse ostale mlepške izdelke po izredno nizkih cenah.

Se priporočam Košir Josip, valjčni mlin, Škofja Loka

Novo črno brinje in lige oddaja po ugodni ceni
Ivan JELAČIN - Ljubljana, Emonska št. 2

IVAN ROZINA (proje Orient) trgovina barv in lakov, Ljubljana

Velika izbira kemičnih in oljnatih barv, šolskih, študijskih in umetniških barv. Firneki, laki, stekelarski in misarski kilej, belak, spirit donat., lučila »Artic, tubi, paste ter splošno vse slikarske in plekarake potrebščine. Velika zaloga vseh vrst vodno svetlega mavca.

Najnižje cene in najboljša postrežba.

PRODAJALNA TYRŠEVA (DUNAJSKA) CESTA 14 poleg trgovine Schneider & Verovšek

BRINJE vedno v najboljši kakovosti dobite pri trdki

FRANC POGAČNIK d. s. o. z., LJUBLJANA, Tyrševa (Dunajska) št. 33. Javna skladišča (Balkan)

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Šivalni stroj Pfaff

šiva naprej in nazaj Din 1800—, čevljarski cilindri akoro nov Din 2500— napredaj. Kladeana 26. Ljubljana.

Dekle vajeno kmečkega dela se sprejme v bližini Ljubljane. Naslov v upravi Dom.

Krpa steteleon. 4 pralniški, univerzalni plug, bukove podnice, napredaj. - Zbilje št. 6 p. Smlednik.

Kolarškega valenca

močnega kmetijskega fanta sprejme Samsa Ivan, kolar v Sodražici.

Geopli še stari prodajaš al' mlitilnice bi znebil se rad le pridno v Domoljubu inseriraj, kupepa ti kaj kmalu privede njegov mal inserat.

Veliki zaslužek

brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na deželi. Dopise z znakom za odgovor nasloviti na: Persson Ljubljana, poštni predal 307.

Nudimo vam za majhen denar dobra oblačila. A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Posestvo ti naglo prodam »Domoljubov« mali oglaš. če ne s gotovim denarjem, pa kupepa ti s knjižico da.

Deželne prideleke

proda po najvišji dnevni ceni vsak kmetovalec, če jih ozlašuje v malem oglasniku Domoljuba. — Za stalne naročnike polovična oglašna pristojbina. — Din 250 za vrstico.

Fige, laško in kraško brinje

dobite najceneje pri

SEVER & KOMP., Ljubljana

Trdka

F. I. Goričar - pri Ivanki

Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

priloga za jesen svoje zalogo blaga tako n. pr.: za moške sukne in obleke že od 35 Din naprej, za damske plašče in kostume od 28 Din, za jesenske obleke modno blago od 14 Din, flanelo za perilo od 7 Din, cvilih za modroce od 24 Din, platno za rjuhe od 13 Din, zimске rjuhe, deke, kovrte, volnene jope, majo, vsakovrstno trikotajo, rokavice, nogavice, damske in otroške čopice. Velika izbira dežnikov od 48 Din, ročne torbice, aktovke, nahrbtnike, potne kovčge, perja za blazine in puh. V konfekcijskem oddelku nudimo veliko izbero damskih jesenskih in zimskih plaščev od 180 Din, deklishe plašče od 150 Din, otroške plašče od 95 Din naprej. Vse kompletne potrebščine za krojače in šivilje. Naš glavni princip je, nuditi svojim odjezalcem le prvovrstno blago, v ceni pa hočemo biti nižji kot povsod drugje.

Zakaj vročina telesa širi? Vsako telo sestoji iz neštviskih drobnih delcev, ki se ne dajo več deliti. To so molekuli, ki neprestano krojijo in širijo brzina se ravna po toplotni stopnji. Teoretično bi se morale to gibanje pri 273 stopinjah pod ničlo ustaviti. Če se vročina poveča, pa razširijo molekuli svoj krožišni prostor, z drugimi besedami: telo se razširi. Seveda ima vsako telo svoje posebne zakone, po katerih se širi. Med kovinami so nekateri, ki se širijo le v neznatni ali pa v najmanjši meri.

KOTLARKA

družba z o. z.

LJUBLJANA

Rimska 2 - Gregorčičeva 5

Vam nudi najceneje: Zgalsne kotle vseh sistemov, Brzmarilniške bakrone in polinkane železne. — Pralne kotle, kotle za šteditnike. Filtro za vino. Kopsline peli in vse druge predmete spadajoče v našo stroko. Popravila točno in solidno! Zahtevajte brezplačni cenik!

Dolžniki!

»ZAŠČITA«, reg. zadr. z o. z. v Ljubljani, Masarykova cesta št. 14/II., urejuje za svoje člano vse, kar je potrebno po novi uredbi o zaščiti kmetov; posluje za svoje člano pri poravnava izven stečaja, kakor tudi v stečajnem postopku; sprejduje med upniki in dolžniki za mirno izvensodno poravnavo itd. Dolžniki — kmetje! — 15. november se bliža! Hitite! Pristopajte k združitvi!

BOLNIM vsled golše in zabreklega vratu

knjiga nekega zdravnika zastoni in franko

Pišite takoj na ta naslov: Zbiralno mesto za pošto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln

Ringbahnstrasse 24, Abt.: P 111